

MHB-1644

VILVAKOK LÁGA

1993. július

Tartalomjegyzék

Bartha Zsuzsanna: Elnökségi tudósítás 3
Az irodalmi pályázat III. helyezettjei	
Pingitzer Ilona: A fekete felhők 6
Aranyi Gizella: A vitéz huszár katona 7
Takács Józsefné novellái	
Kalászgyűjtés 9
Nagyanyám halála 11
Juhász Imre: Ez már a tél 13
Megyei tudósítások	
Kormos Ágnes jelenti Heves megyéből 14
Jakab Zsolt Hajdú-Bihar megyei tudósítása 15
Jakab Zsolt: Májusi kirándulás 16
Szonda Klára: Művelődünk 17
Pis Mátyásné: A Vöröskereszt Világnapja Békéscsabán 17
Csik Lajos: „Jó játék a szójáték” 19
A TOTÓ II. fordulójának eredménye 20
Kiss János: Szervezetünk és a nyár 21
Kiss János: Hogyan tároljuk élelmiszereinket 22
Adele Zaunegger: Néhány csepp humor 23
Sipos Gyöngyvér Sarolta:	
A vakság feldolgozása vak költők verseiben 2. rész 25
Milyenek az audiókazetták? 30
Pis Mátyásné: Kötésminták 35
Közlemény 35
Bartha Zsuzsanna: Új műtéti eljárás Kaposvárott 36
Hutzler György sorstársunk halálának évfordulójára 38
Hirdetések 38

A Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének havi folyóirata. Felelős kiadó: Erhartné dr. Molnár Katalin. Felelős szerkesztő: Bartha Zsuzsanna. Szerkesztőségi munkatársak: Kas László olvasószerkesztő, Lak István szakmai szerkesztő. Kiadóhivatal: 1146 Budapest, Hermina út 47. Telefon: 1-210-440/14 mellék. ISSN: 0209-6765. Előfizethető a megyei szervezeteknél: egész évre 120 Ft-ért (a tárgyévét megelőző év november 30-ig), félévre 60 Ft-ért (a tárgyév II. félévé előtti május 15-ig).

Bartha Zsuzsanna**Elnökségi tudósítás****3**

A MVGYOSZ Országos Elnöksége 1993. május 26-án ülésezett. Igazolton maradt távol: Greman József, dr. Hohl József, dr. Kiss László és dr. Szél Lajos.

Először dr. Szigeti György elnök azon ünnepélyes feladatnak tett eleget, hogy szeretettel köszöntötte Csengeri Józsefet (a Hajdú-Bihar megyei szervezet titkára és az Országos Elnökség tagja volt több évtizeden át), aki minden elnökségi ülésre meghívást kap és az Országos Elnökség javasolni fogja személyét illetően a küldöttközgyűlésnek, hogy szavazza meg tiszteletbeli elnökségi tagságát.

Ezt követően az első napirendi pont megtárgyalására került sor. Az elmúlt elnökségi ülésen megválasztották az Országos Elnökség bizottságainak vezetőit. A bizottságok vezetőinek feladata volt ez alkalomra javaslatot tenni a bizottsági tagokra. Dr. Hohl József és dr. Szél Lajos kérte az elnökséget, hogy az őket érintő bizottságokat (Segédeszköz és Rehabilitá-

ciós Bizottságok) összeállításáról a következő értekezleten essen szó.

A Kulturális és Oktatási Bizottság tagjainak a következő személyeket javasolták:

elnöke: Kuminka Györgyné, tagjai: Bieber Mária (gyógypedagógus a Batthyány Otthonban), Görgényi Miklós (a pécsi Világ Világossága Alapítványnál munkatárs), Zsótér Zsuzsa (a budapesti Gyengénlátók Általános Iskolájának dolgozója), Temmel Márta (a Koós Károly Ifjúsági Gimnázium tanára és a Vakok Állami Intézete Kollégiumának vezetője), az elnökség tagjai közül pedig Lak István és Varró Attila.

A Braille-Emlékérem és Üdülte-tési Bizottság tagjainak az alábbi személyeket javasolták:

Elnök: dr. Szőke László

Tagok: Péczka János (Budapest), Rózsa Dezső (Debrecen), Péger Ádám (Budapest), Jeszenszki László (Pécs), Lévai József (Békéscsaba), Balogh Ferenc (Eger).

A két bizottságra tett személyi javaslatokat az elnökség jóváhagyta.

Következett a második napirend, az elnökség munkatervének összeállítása. Előadói az elnök és a főtitkár voltak.

Előzetesen minden elnökségi tag írásban megkapta a munkaterv tervezetét, melynek alapját az elmúlt évek munkatervei jelentették kibővítve néhány új ötlettel.

Szerepel a munkatervben a költségvetés, a foglalkoztatás, az iskolai oktatás, a kulturális tevékenység, a Braille-Emlékérem Bizottság javaslatainak megtárgyalása, az ideai megyei közgyűlések, küldöttközgyűlések előkészítése, az egyes megyei szervezetek beszámoltatása, a Fehér Bot Nap megünneplésének előkészítése, a számítástechnika gyakorlati alkalmazásának szerepe a látássérült emberek életében és foglalkoztatásában.

A munkaterv tervezetében szereplő időpontokat és a felsorolt témákat, az újabb javaslatokat a testület megvitatta és elfogadta. (A tervezetet végleges formában következő számunkban leközzöljük — a szerk. megj.)

Harmadik napirendi témaként az 1993. évi országos küldöttközgyűlés értékelésére, a felvetett javaslatok megvitatására került sor. A téma előadója a főtitkár volt, valamint Elekesné Horváth Márta, a rehabilitációs osztály vezetője meghívottként volt jelen.

Az elmúlt évek során is mindig napirendként szerepelt az elnökségi üléseken az országos küldöttközgyűlés értékelése. Az országos tanácskozás jól előkészítetten, rendben és fegyelmezetten zajlott le. Egy határozat született, miszerint az Alapszabályt át kell dolgozni.

A hozzászólásokban elismeréssel illették a beszámoló színvonalát, az országos küldöttek aktivitását, valamint a tanácskozás kötetlenebb,

felszabadultabb hangulatát.

Negyedik napirendként a bala-tonboglári titkári-adminisztrátori értekezlet értékelése következett. A téma előadója Elekesné Horváth Márta, a rehabilitációs osztály vezetője volt.

A beszámolóból és az értekezleten személyesen jelenlévő elnökségi tagok hozzászólásaiból egyértelműen kitűnt, hogy sikeresnek és eredményesnek értékelhető a titkári-adminisztrátori értekezlet. Egyik fontos témaként szerepelt az alapítványok és az adomány-szerzés ügye. Igen sok tapasztalat és ötlet felvetődött.

Egyik hozzászóló kiemelte, hogy az ilyen jellegű tanácskozásoknak egyik legfőbb érdeme, hogy az ország megyei szervezeteinek titkárai kötetlen légkörben nagyon sok, a vakügyet érintő kérdésben kicserélhetik tapasztalataikat és egymásnak újabb ismeretekkel és ötletekkel szolgálhatnak.

Szó esett még a pártoló tagok tagkönyvéről és tagdíjáról, valamint az őket megillető jogokról és köteleességekről.

Öröndetes tény, hogy már több megyei szervezetnél beindult a számítógépes adminisztráció és tagnyilvántartás. Az értekezlet alatt az ilyen irányú tapasztalatok is kicserélődtek.

Az ötödik napirend témája az úgynevezett „PHARE-PROGRAM” ismertetésével foglalkozott.

Dr. Szigeti György tájékoztatójában elmondta, hogy körülbelül két évvel ezelőtt Magyarorszá-

gon megalakult a Szociális Tanács, amelybe az úgynevezett szociális alanyok szervezeteit hívták össze. A célja az lett volna, hogy koordinálják a különféle szövetségek érdekeit és végül egy egységes álláspontot képviseljenek bizonyos kérdésekben. Ennek a tanácsnak az érdekegyeztetéshez nem voltak meg az eszközei. Egyértelműen kimondható, hogy a Szociális Tanácsban való részvételnek nem volt eredménye. A tanácson belül különböző szekciók alakultak, s a MVGYOSZ a Fogyatékosok Szekciójához került. A szekció május során tartott értekezletén kiderült, hogy a Szociális Tanács működése a jövőben értelmet kap azáltal, hogy Magyarország 5 millió ECU támogatás kap (600 millió forint kb.) a PHARE-PROGRAM keretében, amely a közép-kelet európai országok segítségét szolgálja. Az összeg az egyes minisztériumok között kerül lebontásra.

A program keretében pályázni lehet, egy-egy pályázat során 4-5 millió forintot lehet elnyerni.

(A „PHARE-PROGRAM” lapunk egy következő számában részletebben is ismertetésre kerül — a szerk. megj.)

Befejezésül a bejelentések következtek:

- Gerdelics Ferenc sorstárs a szövetség megalakulásának 75. évfordulójára egy könyvet szeretne megírni az intézmény történetéről. Felajánlását az elnökség örömmel fogadta és egyhan-

gúlag megszavazta, hogy szükség van egy ilyen kiadványra. A munka koordinálására

egy háromtagú bizottságot hoztak létre (Csengeri József, dr. Bódi István, Kuminka Györgyné).

- Megalakult az Ellenőrző Bizottság. Miután munkaterv-tervezetét az Országos Elnökség elé terjeszti, úgy lapunkban részletesen közölni fogjuk.
 - A jelenlegi törvényi szabályozás értelmében jogosan járnak el a hatóságok, amikor a szociális és egyházi intézményekbe lakóként bekerülnek a sorstársak és a vakok személyi járadékát megvonják tőlük. Méltánytalan a középiskolai diákok gondozási díjának megállapítása is. Levélben fordultunk a problémával a Népjóléti Minisztériumhoz, kérve a rendelet felülvizsgálatát.
 - Szlovákiából delegáció látogatott el hozzánk. A megbeszélések igen eredményesek voltak, s még az idén viszontlátogatásra kerülhet sor.
 - A főtitkár felkereste Demszky Gábor főpolgármestert, részben a 75. évfordulóra készülve, részben pedig a telefonos rendelet gyakorlati érvényesítése érdekében a főváros vállalatainál.
 - A „Kihívás Napján” ping-pongosaink tv közvetítésben szerepeltek.
- Az elnökségi ülés az elnök zárásával végződött.*

Az irodalmi pályázat III. helyezettjei

Pingitzer Ilona:

A fekete felhők

Régen történt, de talán mégsem. Közel 90 éve, 1904-ben a Vas megyei Nagyúnyom községben. Ekkor 10 éves volt a kis Mariska, aki e kis elbeszélés tanúja. Tizenkét hold földön gazdálkodtak a szülők, öt gyermekükkel: három fiúval és két leánnyal megáldva. Mariska erősen fejlett, kreolbőrű, mélyfekete és vastaghajú leányka volt. Mozgékony, minden jóra fogékony, az iskola mintaképe, otthon szorgalmasan segítő. Büszkén mondom: ő volt az én anyám.

Egy szép májusi napon éppen a boltba igyekezett, amikor vele szemben szekéren közeledett egy falubéli 16-17 év körüli legényke. Fékszárra fogta a lovakat, az égboltra tekintett és így szólt:

— Nini, hogyan jönnek a fekete felhők, de mennyire jönnek!

Mariska is az égre nézett, ami kék volt, de felhő sehol. Vajon miért mondta ezt? — tűnődött a kislány. Többszöri találkozásukkor ez a felhős szöveg újra és újra megisméltődött. Talán a tavaszi szél hozta el tán az ifjú legény szívébe a bontakozó szerelmet, s szeme megakadt e talpraesett kis fekete tündéren. Mariska erősen gondolkodott és megérlelődött benne, hogy a feléje gurított labdát visszapasszolja. De hogyan? A bűvös szavak, mit majd mondani fog, gyorsan eszébe jutottak. Ezt ismételte magában és várta az alkalmas időt.

Elérkezett az óhajtott nap, amikor ismét feltűnt a szekér; Mariska készült a visszaütésre.

Most bemutatom a legényt. Mint már említettem, 16-17 éves, hirtelenszőke és még szeplős is volt. E pillanatban ismét felhangzott:

— Nini, mennyire jönnek a fekete felhők!

Mariska szépen megállt, talán illendően meg is hajtotta magát s a következőket mondta:

Fekete földben terem a jó búza,

Szökére meg szeplősre

Rácsinál a kutya,

Meg én is!

A legénynek elállott a szava, többé nem volt fekete felhő. Alul maradt a fricskázásban. Úgy kellett neki! Nem sajnálja senki!

A következő évben Mariska már Pesten járt polgári iskolába. Édesapja nővére gyerektelen lévén, elkérte a kislányt.

— Jó dolga lesz nálam, kisasszonyt csinálok belőle a szép Budapesten — mondta Anna néni, aki férjével az Országház mögött az Alkotmány utcában a Kereskedelmi Akadémián töltött be házfelügyelői és portási állást. Kétszobás, összkomfortos szolgálati lakásuk volt, ingyen fűtéssel és világítással. A ruhatári és csomagmegőrzési pénz ugyancsak őket illette, ha szolgálatban voltak. Rajtuk kívül még két portás és takarítónő is tartozott a szolgáló személyezethez.

Látszólag jó helyre került Mariska, bár kedve ellenére való volt a szülőktől, testvéreitől és a falutól való elszakadás. Édesanyja jónak látta eltávozását. Fájó szívvel

készülődött a messzi fővárosba. Édesapja kísérte fel egészen Pestig és látta nehezen titkolható bánatát. Így szólt lányához:

— Lányom, nem muszáj elmenned, ha nem akarsz.

— Édesanyám így akarja, azért megyek csak el — válaszolta Mariska.

Sűrű könnyek közt búcsúztak el egymástól.

Mariska napjai lassan teltek. Idegen volt számára minden: az emberek, a környezet, a szokások. Nem hallhatta a kakas kukorékolását, a tehén bőgését, a malacok rőfögését; mindezek nélkülözése hiányérzetet váltott ki lelkében.

Anna néni látta, hogy mi játszódik le Mariskában. Szemrevételezte külsejét is, majd így szólt hozzá:

— Olyan vagy, mint egy éltes tekintetes asszony. Egy kislánynak vékonynak, fessnek kell lennie. Ezután kevesebb ennivalót kapsz, akkor majd szemrevalóbb leszel.

Így is lett. Mariska egyre fogyott, Anna néni meg csak dicsérte karcsúságát. Mariska sóhajtozva gondolt haza, ahol bőségesen táplálkozhatott, nem úgy, mint itt Pesten. Reggel kicsi csésze tej vékony kenyérkével, aztán kis adag ebéd, este pedig egy sült krumpli meg tea. Szorongatottságában levelet írt szüleinek:

*Kevés itt az ennivaló
A koplalás nekem nem jó
Már egészen sovány vagyok,
Csomagot várok, nagyon.*

*Küldjenek sok sonkát, kolbászt,
Hamarosan leejtem a plajbászt.
Kérek krumplit, jó kenyeret,
Az ember itt ezt sem ehet.*

*Szép város ez a Pest,
Csendben sírok, ha leszáll az est.*

*Nekem legszebb falu Nagyúnyom,
Az itteni életet én unom.
Csókolja kezüket, Isten velük: Mariska.*

Tíz nap múlva nagy csomag érkezett, rövidesen még egy, de Mariskának csak nem jutott ezekből, annak érdekében, hogy fess legyen.

A Kereskedelmi Akadémián Mariska éberem olvasgatta a folyosó falán lévő márványtáblákat. Ezeket megjegyezte, leírta, és még 80 éves korában is őrizte. Az egyik vers Czuczor Gergelytől való, így hangzik: *Él még a magyarok nagy Istene,
Jaj annak, ki feltámad ellene!
Az Isten is segít, ki bír velünk?
Szabad nép valánk, s azok leszünk!*

Édesanyám hosszú életében sok-sok érdekes dolgot élt meg, melyekről nekem gyakran mesélt. Most ezek varázslatos emlékében élek, s velem együtt az én jó anyám!

Aranyi Gizella A vitéz huszár katona

Balog János a hortobágyi pusztákon nőtt fel Isten szabad ege alatt, mint a mezei virág, rezgőnyárfa, a csikós karám mellett. Ott élt ősidők óta szépapja, nagyapja is. A kis János gyerek már hat-hét éves korában úgy ült a tüzes csikón, mintha ráöntötték volna. Büszkén is emlegette édesapja:

Nézd meg anyja, hogyan üli meg szőrén a lovat ez az öklömnyi fiú! Nem válik szegyenére sem apjának, sem anyjának. Nem lesz ilyen több a hortobágyi határban. Nem is lett. Balog Jánost nem egyszer meglátogatták Kecskemétről, Szegedről is a

csikósok. Háromszor levágtatott a szegedi pusztákra egy-egy bátrabb csikós, hogy szembenézzen vele. Balog Jánosról

még nóta is szólt; ő tudta legjobban kiszakítani a csikót, amelyre éppen szükség volt.

Hiába élt a pusztán János, nem tanult pennával írni papirosra, mert ő is, mint ősei, bicskával, somfabot nyelére róvással róttá írnivalóját: számon tartották őt Debrecenben.

Huszonöt esztendőskorában a városba hívták. Megvizsgálta az orvos: katonának való.

— Szép szál legény. Be is költözhet a huszárok közé.

Megszerették a katonaságnál az eleven bátor, lóra termett legényt, huszárgyereket. Rövid idő telével magához hívatta a százados:

— Parancsára megjelentem százados úr!

— Tudsz-e írni János?

— A magam módja szerint.

— Nem értem fiam.

— Róvással írok én százados úr. Azt tanultam édesapámtól.

— Ejnye, pedig tizedesi rangot adtam volna neked.

— Köszönöm százados úr; ha így nem lehet, akkor azon igyekszem, hogy jó katonává váljak belőlem.

— Nem úgy van az fiam. Magam tanítalak meg írni. Holnapra varrd fel a két csillagot a gallérodra. Te tanítod lovagolni a gyengébb huszárokat.

— Köszönöm százados úr.

Hamarosan tudott is írni Balog János tizedes. Szorgalmasan tanulta a betűvetést. Megtanulta egyúttal az olvasás tudományát is. A debreceni huszárok meg úgy lovagoltak, hogy még a rózsabokor is hajladozott, mikor elléptettek mellette. Ez Ba-

log János érdeme volt.

Ekkor történt, hogy a huszárokat háborúba indították Boszniába. A jó magyar fiúk elindultak. A huszárszázad ment elől. Mikor idegen földre léptek, visszaszállt sőhajtásuk hazájukba, szeretteik körébe. Aztán elszántan, hősiezen léptek a harcok mezejére.

Szarajevó felé tartott a század. Balog János huszonöt huszárral messzi előre lovagolt. Átvizsgálták az utat, jelezvén a századosnak, ha ellenség közelednék.

Bátran lovagolt előre János. Sziklás utak közepén haladt.

Egyszer csak egy hirtelen kanyarodó útnál észrevette János, hogy bosnyák had tart feléjük. Sok ezren lehetek. Amazok nem vették észre a szikla mögött húzódozó huszárokat.

A vitéz katona mindjárt látta, hogy ekkora sereggel az ő kis egysége nem szállhat harcba. A hadicsel nem kis fogás, okos csel nem kisebb dicsőség, mint az erő nyers hatalma.

Hátraüzent az egyik huszárjával:

—Századunknál hússzorta nagyobb ellenség van velünk szemben. Balog tizedes balra kitér. Egymástól messzire széjjel mennek a huszárok. Leszállnak a lóról, és karabéllyal lövöldöznek az ellenségre, akik nem is sejtik, hogy csak huszonöten vagyunk. A százados úr akkor törjön rájuk.

Így is történt. Valamennyi bosnyák fejét vesztette. Ilyen nagy diadalt még soha nem aratott kétszáz huszár négyezer katonán.

Balog Jánost ezért őrmesterré léptették elő. Mikor pedig kitelt a három esztendeje, vége lett a háborúnak is. Magához hívatta a százados:

— Százados úr, parancsára megjelentem.

— Három nap múlva szabadultok.

— Igenis százados úr.

— Maradj benn fiam katonának. A jó

vitézt békében is megbecsülik. Nem lesz rossz dolgod.

— Köszönöm százados úr a hozzám való jószágát, de nem maradok. Vár otthon az apám is, a puszta is. Csikós volt minden őszám, én is az maradok.

— Elmégy hát?

— El, százados úr.

— Mit adjak akkor emlékebe neked?

— Szeretetét százados úr, ez nekem éppen elég. Amit meg szeretnék elvinni a katonaságtól, azt úgysem kérhetem.

— No, mégis?

— Hát a cifra lovamat.

A százados elkomolyodott egy pillanatra, majd csak ennyit mondott ezután:

— Majd holnap megmondom.

Másnap megmondta. Balog János boldogan vitte haza cifra lovát Hortobágyra.

Vele együtt öregedett a Cifra — mert ez lett a neve — , de holta napjáig ez volt kedvenc hátafője.

Téli estéken így mesélte édesapám, kukoricamorzsolás közben.

Takács Józsefné novellái Kalászgyűjtés

—Kelj fel lelkem! — csókolta meg nagyanyám az arcomat, mint minden reggel. — Szedegetni megyünk — szolt még vissza, mikor elindult a pitvar felé, hogy elkészítse a ciberémet reggelire.

Azután kézen fogott és elindultunk a határba. Mezítláb voltunk mind a ketten, mert akkor így járt a szegény ember és a gyerekei. Útközben mesélt nagyanyám a királykisasszonyokról, akik ilyenkor még alusznak szép selyempaplanos ágyukban. Lakomáról nem szolt, mert tudta, hogy akkor éhes leszek és elkunyerálok azt a kis darab kenyeret, melyet részemre a zsebébe

dugott későbbi időre szánva.

Szaporán szedtem apró lábaimat, hogy le ne maradjak. Jól ismertem a göröngyös szekérutakat, hozzájuk szoktam. Gyakran jártam erre nagyanyámmal. Ő azt is tudta, hogy melyik földnek ki a gazdája. Sokszor vállalt náluk kapálást napszámba. Napraforgót, tengerit, krumplit, répát, egyebeket. Ilyenkor gyakran magával hozott. Jöttem vele boldogan, szerettem nagyanyámat. Apró természetű, szelíd szavú asszony volt. Egész lényéből melegség és nagy-nagy megnyugvás sugárzott. Ha megfogta a kezem, a világ végére is elmentem volna vele.

Szerettem a harmatos füvet, a virágos mesgyéket, útszéleket és azt a nagy békét, amely ilyenkor körülvett. Örültem, hogy messze hagytam csintalan játszópajtásaimat, akik gyenge látásom miatt gyakran gonoszul megréféáltak, megbántottak. Legrosszabbul az esett, mikor kórusban kiáltották: Vak Julcsa! Vak Julcsa! Itt pedig nem voltam kiszolgáltatottja otromba tréfálkozásaiknak.

Kint a határban már learatták a gabonát, keresztbe is rakták. Legtöbb helyen ekével barázdát húztak a kereszték körül, megakadályozva ezzel az esetleges tarlóúz odaterjedését. Ha leég a gabona, oda az évi kenyér, a takarmány, a jövő évi vetőmag, de oda a téli ruhára, csizmára való is.

„Péter-Pál napján megszakad a búza töve” — tartja a néphit; kezdődhet az aratás. Akkortájt is kint jártunk a mezőn nagyanyámmal. Az egyik hatalmas búzatábla végében ismerős gazdával találkoztunk.

— Adjon Isten jó napot, András bátyám!

— Adjon Isten Julis! — fogadta a gazdúram.

— Merre jártok? — kérdezte.

— Körülnézünk — szólt nagyanyám. — Szedegetni szeretnék majd,

ha itt az ideje. Szívesen eljönnék a kend tarlójára is, ha megengedi gazduram.

— Gyertek csak. Jó dolgos asszony vagy te Julis! — és vállon veregette nagyanyámat. Az időben tegezték a szegényebbeket, még ha idősebb is volt az, vagy éppenséggel asszony.

— Hogy van a ténsasszony meg a fiatalúr? — kérdezte nagyanyám.

De eddigre már odaért a másik két földszomszéd is, Bíró Márton és Szekeres Imre bátyámék. Illendő köszöntés után elégedetten nézegették az aranysárgára érett búzatáblát, melyet meg—meglengetett a szellő. Zizegtek a hajladozó kalászkok.

Szűcs András bátyám leszakított néhány fejet, szétmorzsolta két tenyere között. Ráfújt, és szállt a pelyva a gyenge szélben minden irányba, mint a pitypang virága. Aztán egyik tenyeréből a másikba öntögette a búzmagot, melyek éretten piroslottak és peregettek, mint megannyi gyöngyszem. Egy-egy szemet szétharaptak, így állapítva meg a gabona nedvességtartalmát.

— Kezdődhet az aratás — szólt András bácsi — Isten segítsen bennünket s az aratómunkásokat.

Az égre emelte tekintetét és mindhármán levették kalapjukat.

— „Jég el ne verje, villám ne gyújtsa az Életet.”

Kérges, munkához szokott kezüket nem kulcsolták imára, csak kalapjukat fogták a mellükön két kézzel, de ajkuk némán rebegett, mintha tovább fohászkodtak volna, mostmár mindhármán, nem törődve többé mivelünk, mintha ott sem lettünk volna.

Mostanra már túl voltak az aratáson és a gabona keresztbe rakva várt a hordásra. A szérún már a cséplőgép elvégzi a többi nehéz munkát. Ilyenkor a gazdák már megengedték a szedegetést a szegényeknek és az ő napszámosaiknak. Hát elkezdtek mi is a nagyanyámmal. A tarlót akármenyire is fölgereblyézték a sokfogas fagereblyével, mégis maradtak kalászkok. Ezeket szedegettük fel egyenként és kötötte nagyanyám csomóba, ha már több nem fért a markába.

Kis batyunkat, meg a korszó vizet a kereszt tövébe tette nagyanyám, a hűvösebb oldalba. És kezdődött a munka. Tanított nagyanyám, hogy hogyan kell a torzson járni mezítláb. A lábujjakat behajlítva, előre csúsztatni. Így elhajlik a szalma, a torzs. De az erősebb fűszálak, amit a kasza még ferdén is elvágott, mint megannyi késhegy meredezett. Aliglátásom miatt gyakran felvágta a lábamat. Nagyanyám utilaput szedett az árokparton. Bevizezte, és a lábamra téve a batyuból előkerült rongydarabbal bekötözte. Keserves sírásomat és a fájdalmamat hogy enyhítse, az ölébe fogott néhány percre. Megsimogatta két copfba font szőke hajamat, mely éppen olyan sárga volt, mint a kalászkok szalmaszára, amit szedegettünk. Nagyanyám dalai felvidítottak:

„Juliskám kapuja sárgára van festve,
Oda jár a babám minden szombat este...”

A következőt már véle együtt daloltam:
„Pántlikás kalapom fújdogálja a szél,
Kedves kisangyalom, hiába szeretted...”

Ilyenkor nagyon szerettem volna, ha fiú vagyok, mert meg voltam győződve róla, hogy kalapja csak fiúnak lehet.

Közben szépen gyűltek a kalászcsofók. Amit szedtem nagyanyámnak, nyújtottam oda, tegye a többi közé, Ő pedig sohasem maradt el a dicsérettel. Ha meguntam a

kalász-szedést, virágot gyűjteni indultam. Ismertem már a konkolyt, pipacsot, búzavirágot, de ezeket learatták a gabonával együtt. A mesgyékben szarkaláb, katánkóró, sárgahere virág és egyebek virítottak. Legjobban szerettem szedni az illatos, gyönyörű, rózsaszín mogyoróvirágot, amit a folyondár fehéres, tölcsér alakú virágjával fontam össze kis csokorba.

Kezdett már a nap nyugovóra térni. A madárlátta kenyér is elfogyott és a cserép csecseskancsóban is alig volt már víz. Nagyanyám szólított:

— Juliskám lelkem, haza megyünk!

Zsákba tette a kalászcsomókat és a válára vette. András bátyám tengerijéből egy tőköt a kötényibe kötött. — Megfőzöm vacsorára — mondta — tökkáposzta levesnek. Jó lesz? — kérdezte. Nekem pedig egy kisebb tengericsövet tört hajasbabának. El is játszottam vele sokáig a pitvarajtóval szemben, az eperfánk alatt. Rengettem-ringattam, dúdoltam neki, míg főtt a vacsora.

Nagyanyám még elébb elvitte a kalászokat Hajós Erzsi nénémnek. Néki gyűjtöttük, ő vette meg. A libák nagyon szerették. A fizetség mellé ősszel mindig egy libát is adott, az egész család örömére. Nagyanyám a kalászok árának egy részéből a virágos szilkében frissen fejt tehéntejet hozott.

— Hozd a csupodat lelkem. Teletöltöm. Megdolgoztál érte.

Kétmarokra fogtam kis csupromat és boldogan ittam a langymeleg, habos tejet.

Valamiféle melegség jóleső érzése járt át. Gyermekejjel először éreztem meg, hogy a munkának ára van.

Nagyanyám halála

Nagyanyám ezen a reggelen is éppúgy keltegetett, mint mindig. Nekem azonban

most nehezemre esett a felkelés. Szívesen aludtam volna még. Nagyanyám kissé megcsiklandozott, majd kiemelt a dunna alól. Magasra tartott, fel-feldobott és elkapva magához ölelt. Így játszottunk egy ideig, nagy-nagy kacagások közepette. Aztán visszaültetett az ágyba, amikor már meggyőződött, hogy szemeimről elszállt az álom.

A pitvarba indult. Átlépve a magas küszöböt még felém fordult mosolyogva. Karját is felemelte; én azt hittem, hogy most is huncutul megfenyeget mint máskor, és folytatjuk a játékot. De nagyanyám nem szólt többet hozzám. Csendesen leereszkedett a küszöbre, karja lehanyatlott. Kis ideig még vártam, aztán lemásztam az ágyról. Odasiettem hozzá, csak úgy mezítláb, rövid ingecskémbe.

— Nagyanyám! — szólítottam és átöleltem a nyakát.

Nagyanyám csak nézett rám, nem válaszolt és nem simogatta meg kibontott hosszú szőke hajamat, mely már a derekamig ért. Akkor félni kezdtem. Ijedten futottam nagyapám után, aki az udvaron tevékenykedett már kora reggel óta.

— Nagyapám, nagyapám! — kiabáltam. — Jöjjik gyorsan, nagyanyám leült a küszöbre és nem szól hozzám. Nem kel fel onnan, hiába hívom.

Nagyapám eldobta kezéből az udvar-söprűt és futott a házba. Mire utólértem, nagyanyám már a karjaiban volt és éppen az ágyukra fektette. Lezárta szemeit, két kezébe fogta nagyanyám dolgos kezét, és csak állt az ágyuk mellett. Nem mertem szólani, éreztem, nagy baj történt. Nagyapám szálfatermetű ember volt. Én, mint egy törpe állottam az óriás mellett. Rám nézett. Mindig félttem tőle. Ő ezt tudta, de

nem akarta velem megszerettetni magát. Most szelíden szólott:

— Menj át kisjány a Rozáli nénédhez, hogy

azonnal jöjjön ide.

Remegve siettem a szomszédba.

— Mi történt Imre bátyám? — kérdezte Rozáli nénén, de feleletet sem várva ráborult nagyanyámra és zokogni kezdett.

Később jött még néhány asszony, akik megmosdatták és felöltöztették a halottat. Nagyapám lovaskocsival hozta meg az egyszerű fekete koporsót.

Nagyanyámat a házban ravatalozták fel. Kihordták a felesleges bútorokat. A kasztlin a kis állótükröt fekete kendővel letakarták. A szomszédoktól lócákat, kanapékat hoztak a virrasztók részére. Este jöttek a rokonok, jóismerősök és a kis petróleumlámpa fénye mellett énekelgettek, imádkoztak. A hófehér papírszemfedő, amivel letakarták, a földig ért. Mi ketten nővéremmel a kemencesutban összeborulva aludtunk el. Másnap a kapunk elől kivágtak egy nyárfát. Ebből készült a fejfa, amelyre megtüzesített szeggel ütötték, hogy „ITT NYUGSZIK...”

Két lábfa is készült, tetején kis gömbbel.

Harmadnapon eltemették nagyanyámat. Az udvaron az eperfa mellett még egyszer felravatalozták lezárt koporsóját. A nap szikrázva sütött le rá. Szétszórta fényét az aranyos betűkön melyekkel nagyanyám drága neve volt odaírva, és amit én még nem tudtam elolvasni.

Rozáli néném megfésült és fekete szalagot kötött a hajamba.

A gyászolók a tiszteletes úrral együtt énekeltek:

— „*Tebenned bízunk eleitől fogva...*”

A búcsúztató után pedig együtt imádkoztunk. Egyszerű lovasszekéren vitték

nagyanyám koporsóját a temetőbe. Nem tellett díszes gyászhintóra. Szegényes volt a temetése, mint az egész élete.

Megkondultak a harangok a református nagytemplom tornyában. Hangja elkísérte egészen a sírszájig.

Engem nem vittek ki a temetőbe. Rozáli néném vigyázott rám meg a házra. Maga mellé ültetett a padkára és együtt imádkoztunk, míg csak hallottuk a harang zúgását. Nagyanyám tanított imádkozni, mondtam hát:

— Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben...

Összekulcsolt két kezemben még ott volt a nagyanyámnak frissen szedett vadvirágcsokor...

Nagyon szerettem nagyanyámat. Rettenetesen hiányzott. Rozáli nénémhez húzódtam, ha bántott valaki. Éreztem, hogy nagyanyám helyett ő lesz ezután a védelmezőm. Tizennégy gyermeke volt, de egy parányi szeretet volt a szívében irántam is. Sajnálta gyenge látásom miatt. Sokszor mondta: gyere te kis szerencsétlen...

Elérkezett a halottak napja. Szokás volt akkoriban a temetőben szeretteink sírjánál virrasztani. Nagyanyám sírjánál én is csendesen imádkoztam. Már tudtam, hogy soha többé nem láthatom és soha többé nem fogja meg a kezemet.

Közben egészen besötétedett. Meggyújtott lámpásomat felemeltem és a fejfára világítottam. Annyit tudtam már kibetűzni, hogy BÉKE...

Itt valóban nagy csend és béke volt. Csak a fejfa melletti ecetfa halk susogását hallottam. Sokan voltak a temetőben. A lámpások fényei ragyogtak, mintha nagyanyám leküldte volna az égről az összes csillagot, mert ott fenn én azokat sohasem láthattam.

Idősebb vagyok már, mint ő volt akkor, mikor elhagyott. A nevéen kívül a szegény-

séget, a küzdést hagyta énrám. Ma is sokszor látom, ahogy ott állt felemelt kézzel, mintha figyelmeztetni akart volna, félig nyitott ajkával mintha mondta volna: Lelkem, Juliskám! Nehéz élet vár tereád!

Juhász Imre:

Ez már a tél

*Az ágakra telepedett a csend.
A völgyekre szürke ködlepel...
Dombtetőkön jeges szél süvít
s a december zord fagyot lehel.*

*Ez már a tél. Az ősz fénye kihunyt,
kopár lett az elárvult mező.
A vígság hangja lassan elhalkult;
csak a fájdalom az, mi egyre nő*

*Nem értem már, hogy mit mondanak
a messziről jött nyári hangok;
vagy csak visszhangjai a nyárnak
e torzhangú repedt harangok?*

*Fülemben a tél sirámai
zúgnak mint vad, féktelen
zene...*

*Szikrázik a hó, s az arcon
mon*

jéggé fagy a tél lehelete.

*A kertben, mely hűs árnyat adott
dermedt varjú gubbaszt az ágon
s a szélporozta havas úton
vágat a tél vad paripákon.*

*Sorban, mint az orgonasípok
jégcsapok csüngenek az ereszen
s az éjszakában jéggé fagyott
álmok közt a tavaszt keresem.*

*Még itt a tél; hallgatnak a fák,
az ágakon nem zörren levél,
a rügyek mind mélyen alszanak
s fagyos kezekkel simogat a tél.*

*Bennem is megfagytak a vágyak,
de érzem: felolvadnak tavaszra,
ha már hallom, ahogy csilingel
a gyöngyvirág fehér harangja.*

Meghívó

A Vakvezető Kutyaival Közlekedők Szakosztálya és a Vakvezető Kutyakiképző Iskola 1993. július 31-én szombaton, 10 órai kezdettel ismét megrendezi a már hagyományosnak mondható

KUTYÁS KLUBNAPJÁT

- Neves előadóművészek fellépése
- Nemzetközi vakvezető-kutya verseny
- Tombola, büfé

Minden kedves érdeklődőt szeretettel vár a Vakvezető Kutyaiskolára (Csepel, Dunadülő út 206883 Hrsz.)

a Rendezőség

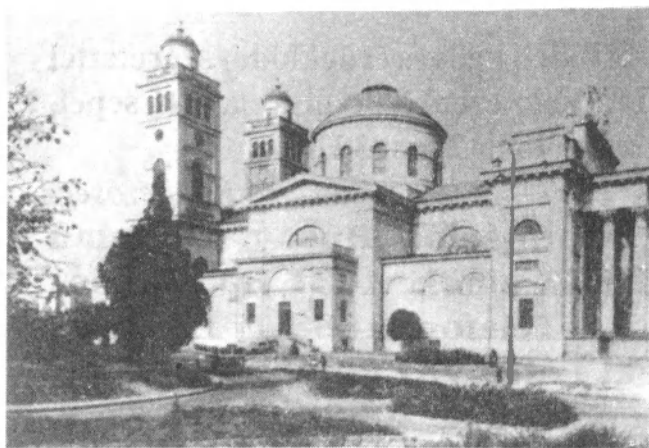
**Információ: Hubay Bertalan
VKKSZ elnök. 1031 Bp. Kadosa
út 9. Telefon: 1688-171. Vasteleki Péter VKI vezető. 1213 Bp.
Dunadülő út 206883 Hrsz. Telefon: 277-6566**

Vidékiek részére korlátozott számban szállást tudunk biztosítani!

Megyei tudósítások

Kormos Ágnes jelenti Heves megyéből:

Nagy örömmel adunk hírt arról, hogy Budapesten kívül Heves megyében, Egerben sikerült először csörgőlabda szakosztályt létrehozni. Az elmúlt év október 24-én döntött az alakuló közgyűlés a megalakulásról és fogadta el az alapszabályt, melyet később a MGYOSZ Heves megyei Elnöksége is jóváhagyott. Fő célunk a csapat gerincének kialakítása, hogy részt vehessünk a bajnokságban, későbbiekben pedig nemzetközi találkozók.

Egri bazilika

Tizenegy taggal alakultunk meg, később még két fő csatlakozott hozzánk. Kezdeti anyagi szükségleteinkhez igen nagy segítséget nyújtott a Heves megyei Szervezet elnöksége, aki pénzbeli támogatást nyújtott a könnyebb induláshoz. Majd a Wesselényi Sportkör Elnöksége támogatott bennünket, ez évben pedig a Központi Elnökség csatlakozott a szponzorok sorához. Támogatóinkat folyamatosan kutatjuk. E téren már eredményekről is számot adhatunk: egy városi pályázaton sikerrel szerepeltünk. A pályázat elnyerésének feltétele egy hazai vagy nemzetközi verseny rendezése, Agria Kupa elnevezéssel.

Edzéseinket az Egri Sportcsarnok vívótermében kezdtük meg. Ez év februárjától az Egri IV. számú Általános Iskola tornatermében gyakorolhatunk. Felmerült annak a gondolata is, hogy — elsőként az országban — női csapatot is létrehozhatnánk, ez azonban egyelőre megmaradt az elképzelés szintjén, mert a vidéki tagok bejárása nehézségekbe ütközött. Mindezek ellenére van egy női játékosunk is, aki ugyancsak derekasan vesz részt az edzéseken a fiúkkal együtt, sőt, a magyar bajnokság fordulójában is velünk játszott. E bajnokság első fordulóján — újoncokhoz méltóan — a stabil hatodik helyet szereztük meg. Ám a második forduló már megalapozta önbizalmunkat: a harmadik helyre soroltunk fel.

Az edzések látogatottsága jónak mondható: nyolcvan és száz százalék között mozog.

Két legnagyobb problémánk: az alakulás után a védőfelszerelésekhez pénzt szerezni, valamint edzőtermet találni és bérelni. Találni is nehéz, mivel az iskolák tornatermeiket mind bérbeadják. Ha mégis találunk szabad termet, úgy a magas bérleti díjjal találjuk szemben magunkat: óránként 600-700 forintot is elkérnek. Aztán méreteiben sem felel meg mindegyik a csörgőlabda-sport követelményeinek. Nehézséget okoz még a kapuk elkészítése, valamint saját játékvezetők kiképzése is.

További gondunk, hogy a fiatalok mind Budapesten telepsznek le, így együttesünk inkább az „öregfiúk csapata” elnevezést érdemli ki a „csikócsapat” helyett. Nehezebb itt a játékosokat összeterelni, mint a fővárosban. A budapesti játékosok ugyanis a helyi járatokkal könnyebben eljuthatnak az edzőtermekhez, míg nálunk távolabbi falvakból, városokból is bejárnak — ha tudnak, így Gyöngyösről, Bükk-szenterzsébetről és Ostorosról is. Edzés előtt és után sokszor órákat is kell várakozniuk a megfelelő járat indulására.

A nehézségek ellenére reméljük, hogy talán a vidék is megmozdul majd és felzárkózik a budapesti sportélet elevenségéhez. Bízunk benne, hogy következő tudósításunkban már komolyabb sikerekről, eredményekről adhatunk számot.

Jakab Zsolt Hajdú-Bihar megyei tudósítása

15

Az elmúlt télen volt egy esztendeje annak, hogy a MVGYSZ Hajdú-Bihar megyei Szervezetében megkezdte működését az egyesület klubja. Kéthetenként, szombat délután érkeznek vak és gyengénlátó fiatal és idős tagtársak, valamint kísérőik Debrecenbe, a megyei szervezet helyiségében tartandó klubdélutánokra.

A házigazda szerepét Szalai Béláné, Irénke néni tölti be. Vidámságával, kedvességével családias hangulatot teremt számunkra. Piknikszerűen zajlanak ezek az összejövetelek; a tagtársak saját készítményű süteményeikkel kedveskednek egymásnak. Kötetlen beszélgetéssel telnek ezek a délutánok; bárki elmondhatja egyéni problémáját. De nemcsak gondokról van itt szó. Ki-ki saját alkotásáról — versről, prózai írásról — kérhet véleményt a tagtársaktól, tehát afféle irodalmi klubként is funkcionálnak ezek az összejövetelek. A családias hangulathoz tartozik az is, hogy mindig felkösztjünk azt a tagtársat, akinek névnapja van, szerény ajándékkal egészítve ki az „Isten éltesen sokáig!” jókívánságot. Tavasztól őszig, amikor csak az időjárás kedvező, a kertes házzal rendelkező tagtársak meghívják otthonukba a többieket és ilyenkor ott van a klubdélután. Ezeket a sza-

16

badban töltött összejöveteleket gyakran szalonnasütéssel tesszük hangulatosabbá. Örömteliek az ilyen

találkozások, hiszen azok a sorsársak, akik egyedül vagy néhányadmagukkal élnek egy-egy kisebb településen, ezek az alkalmak jelentik az összetartozás, az egymásra utaltság és az egymáson való segítség élményét.

Valamennyiünk számára igen fontosak ezek a kéthetenkénti találkozások. A fentebb említett egy-két mozzanat felvillant néhány jellemző képet klubunk életéről, hangulatáról.

Végezetül, ám nem utolsó sorban valamennyi tagunk nevében mondunk köszönetet Irénke néninek, akinek köszönhető, hogy már több mint egy esztendeje mindig jól sikerült, családi hangulatú rendezvényeknek lehettünk résztvevői.

Jakab Zsolt

Májusi kirándulás

A MVGYOSZ Hajdú-Bihar megyei szervezete szervezésében 1993. május 14-én autóbusszal Diósgyőrbe látogattunk, ahol megtekintettük a híres XIV. században épült várat.

A vár romjaiban is lenyűgöző, s nagyon szép környezetben található. Bejártuk a vár külső és belső részeit, valamint a csigalépcsőkön feljutottunk az egyik toronyba.

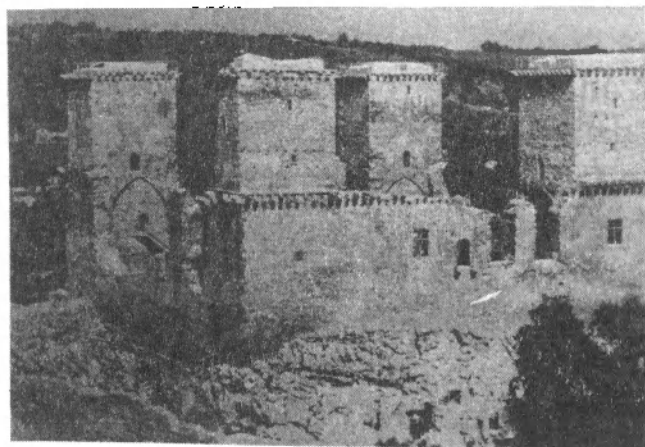
Innen a látó szem számára csodálatos panoráma nyílt Diósgyőrre és a Bükk hegyeire.

Diósgyőrből Szalonnára vezetett tovább az utunk, ahol egy régi szép templom nevezetességeivel ismerkedhettünk meg. Délben egy kiadósat ebédeltünk, majd kisebb-nagyobb „hegymászás” következett.

Szokolcára érve gyönyörködhetünk a hatalmas víztározóban, amelynek egyik oldalán a hegy és az erdő, a másikon pedig a betongát. Az erős szél és a hullámozás hatására úgy érezhettük magunkat, mintha a tenger partján sétálnánk.

Úticélunk következő állomása az Aggteleki cseppkőbarlang volt. A csodálatos cseppkövek mellett fantasztikus élményt jelentett a barlang hangversenyterme, amelynek akusztikája leírhatatlan.

A kirándulás utolsó állomása Miskolc volt, ahová a délutáni órákban érkeztünk. Itt egy zenés-irodalmi összeállítást hallgathattunk meg sorsársainkkal.

Diósgyőri vár

Az esti órákban indultunk elfáradtan haza, de a nap élményei feledtettek velünk minden fáradságot.

A kiránduláson részt vett valamennyi sorstársam nevében szeretném megköszönni a kitűnő szervezést, s bízom benne, hogy sokszor lesz még hasonló élménytnyújtó programban részünk.

Szonda Klára

Művelődünk

1993. május 10-én délután öt órakor intézetünk lakói vidám műsoros esten vettek részt a „KHC” Rákóczi utcai irodaházában, ahol a Csokonai Színház művészei léptek fel. A közönség természetesen nemcsak a mi intézetünk lakóiból állt, hanem a város minden részéből érkeztek vendégek. Danielffy Zsolt és Mohos Gábor színé-

Debreceni református nagytemplom

szek igen nagy sikert arattak a jó hangulatú esten.

Másnap igazi irodalmi csemegében volt részünk, mivel az „Óda a fényhez” c. antológiát mutatták be Hajdú-Bihar megye közönségének. A meghívott vendégek délután öt órakor gyülekeztek a „Petőfi Irodalmi Múzeum”-ban, ahol Rózsa Dezső megindultan és meghatott szavakkal emlékezett meg az előkészítő munkáról: az írók felkéréséről, a művek válogatásáról, amely munka évekig tartott. A nagy mű 1992 októberében került a közönség elé.

A bevezető szavak után Földes Katalin és Horányi László — a Csokonai Színház művészei, valamint Szalai Béláné és Horváth Ágnes adtak elő részleteket a könyvből. A közönség meghatottan, egyetlen hang nélkül hallgatta végig az előadást. A műsor végeztével a Debrecen Rádió riportere elbeszélgett néhány hallgatóval, köztük intézetünk lakóival. A riportokat másnap reggel nagy izgalommal vártuk és hallgattuk vissza a Danubius Rádióból.

Remélem, hogy a nagy munkával készült könyv további sikereket arat.

Békés megye

Pis Mátyásné:

A Vöröskereszt

Világnapja Békéscsabán

„Méltóságot mindenkinek!” — a Nemzetközi Vöröskereszt szervezetének ezen 1993. évi jelmondata határoz-

za meg a vöröskeresztes aktivisták egész évi programját, munkáját.

1993. május 6-án este rendezvényt tartottak Békéscsabán a Jókai Színházban a Vöröskereszt szervezetének világnapja alkalmából. A szép számban megjelent meghívottakon kívül részt vettek a hazánkban élő nemzetiségek: szlovákok, románok, németek, szerbek, ukránok és lengyelek küldöttei is. A megjelentek között külön köszöntötték: Patrick Heawey-t, a Nemzetközi Vöröskereszt szervezetének Európai Regionális Csoportja elnökét; dr. Szilárd Istvánt, a Magyar Vöröskereszt szervezetének főtitkárát; valamint dr. Gyulay Endrét, Szeged-Csanád püspökét.

Az esten először nemzetiségi népi táncokat láthattunk, amelyek a népek összetartozását jelképezték. A műsor után a megyei Vöröskereszt szervezete titkárának, dr. Kőnig Jánosnak üdvözlő szavait hallottuk. Ezután felolvasták Göncz Árpád köztársasági elnök köszöntő sorait, amely a rendezvény résztvevőihez szólt. Ennek lényege: a vöröskeresztes munka fontos szerepet játszik a mai megváltozott helyzetben és körülmények között. Nem alamizsnára, hanem tényleges segítségre van szükségük a rászorulóknak.

A következő részben Tomanek Gábor, a Jókai Színház művésze nemcsak a Vöröskereszt szervezetének hét pontját olvasta fel, hanem Antal József miniszterelnök levelét is. Ebben — többek között — az önkormányzatok és a Vöröskereszt szervezetei

együttműködésének fontosságát hangsúlyozta.

A felolvasás után beszédek hangzottak el. Dr. Szilárd István méltatta Henri Dumant munkásságát, akinek kezdeményezésére 1863-ban megalakult a Nemzetközi Vöröskereszt szervezete. Ennek a politikamentes, egyetemes, semleges szervezetnek önkéntesei áldozatos munkájukkal a bajba jutott emberek ezreinek életét mentik meg. Hazánkban 112 évvel ezelőtt alakult meg a Magyar Vöröskereszt.

Az est további részében tények felsorolásával megdöbbentő adatokat hallhattuk a magyar állampolgárok leromlott egészségi állapotáról. Ennek okai között említették a helytelen táplálkozást és életmódot, a megváltozott életkörülményeket, valamint a káros szenvedélyek (dohányzás, alkohol, kábítószer, stb) elterjedését. A jövő feladatai között szerepel az idősek és betegek házigondozása, valamint a fiatalok egészséges életmódra történő nevelése. Csak ilyenfajta gondozással és törődéssel lehet megóvni a jövő nemzedékeinek egészségét.

Dr. Gyulay Endre püspök bibliai idézetekkel is alátámasztotta mondanivalóját. A különböző szervezetek (egyházak, vöröskeresztes és karitatív) együttműködésének fontosságát hangsúlyozta a segítségnyújtásban. Többet kell törődni a betegekkel, a hátrányos helyzetűekkel, a káros szenvedélyek rabságában élőkkel. Összefogással rajtuk is lehet és feltétlenül kell is segíteni.

Végezetül Patrick Heawey, a Nemzetközi Vöröskereszt vezetőségének üdvözlését tolmácsolta. Kifejezte örö-

mét, hogy e rendezvényen több nemzetiségű, különböző világnézetű és hovatartozású embert lát együtt. Az ehhez hasonló együttlétek manapság sajnos eléggé ritkán fordulnak elő e térségben, mert az erőszak és a gyűlölet megakadályozza, hogy az emberek békességben élhessenek.

A beszédek után átadták a Vöröskezes Munkáért Érdemérem arany-, ezüst- és bronz fokozatát a megye területén eredményes munkát végzett aktivistáknak.

A kitüntetések után műsor következett, amelyben a békéscsabai Balassi Táncegyüttes, a hazánkban élő nemzetiségi hagyományőrző táncegyüttesek és a Jókai Színház művészeinek szavai szórakoztatták a jelenlévőket.

A sikeres rendezvényt számos megyei vállalat, szövetkezet támogatta. Ezúton is köszönjük a szervezőknek, hogy a jelentős és szép rendezvényen szövetségünk vak és gyengénlátó tagjai is jelen lehettek.

Jász-Nagykun-Szolnok megye Sándor Gyula: Angyalok szálltak közénk?!...

Az MGVYOSZ Jász-Nagykun-Szolnok megyei szervezete 1993. április 30-án műsoros estet rendezett a jászberényi Pro Humanitate Klub részére a városi könyvtárban.

Az előadás megszervezésében oroslánrészt vállalt dr. Baranyiné Miks Mária, a megyei szervezet titkára.

A műsor a kölcsönös szívélyes köszöntés után Seprőssy Cárán György, a Jászsági Baráti Kör titkárának megnyitójával vette kezdetét. Meleg szavakkal ismertette az „Óda a fényhez” c. vak és gyengénlátó költők és írók műveit tartalmazó kötetet.

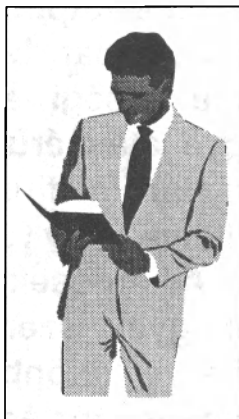
A szolnoki Varga Katalin Gimnázium első osztályos diákjai, valamint Palotás Tibor a könyvből részleteket adtak elő. Az előadás hatására szinte „látókká” váltunk. A jászolbeli kis Jézusról szóló költemény hitben és szeretetben erősített meg bennünket.

A „Szigeti kaland” c. elbeszélés vak leányszereplőjének és orvosának története lélekben megrendítő volt és eszünkbe juttatta sorsunkat. De volt vidámabb, szívet-lelket gyönyörködtető alkotás is, mint például a „Fanny csikóról szóló” novella.

A műsort Palásti Tibor harmonikaszóval festette alá, de ugyanakkor az ő előadásában is hallhattunk részleteket a kötetből a tőle megszokott kiváló színvonalon.

A diákokat Kondor Erika tanárnő készítette fel az előadásra. Munkáját ezúton is köszönjük. Sok ilyen ember-szeretetre nevelő és a magyar irodalmat megszerettető pedagógusra lenne szükség.

Deo gratias! — hálásan köszönjük mindazoknak, akik ezt az élményekben gazdag előadást nyújtották nekünk.

20

Somogy megye Csik Lajos: „Jó játék a szójáték”

— *Látássérült fiatalok játékos műveltségi vetélkedője Kaposváron*

A MVGYSZ Somogy megyei szervezete Kaposváron a Katolikus Gimnáziumban 1993. május 29-én játékos műveltségi vetélkedőt rendezett a megye látássérült fiataljainak.

Három ifjúsági csapat indult (3-3, illetve négy fővel).

A kérdéseket Csik Lajos, a Somogy megyei szervezet elnöke állította össze különböző témakörökből (irodalom, történelem, logika, találósdí, közlekedés, stb.). A zsűriben a megyei elnökség tagjai foglaltak helyet.

A vetélkedőt Juhász Imre, vak költő, a zsűri elnöke nyitotta meg. Bevezető-

jében üdvözölte a megjelenteket, majd néhány szóban méltatta a találkozó jelentőségét.

A két és fél órás játék igen színes és érdekes volt. A lebonyolításban a megyei szervezet ügyintézője, Kovács Imréné is közreműködött.

A játék után zene és kötetlen beszélgetés következett. A találkozó jó lehetőséget kínált az egymással való megismerkedésre is.

Majd elkövetkezett az ünnepélyes eredményhirdetés:

A győztesek a kaposvári Balatonfűszért Rt. és a Somogyker Rt. által felajánlott ajándékokat vehették át.

Szeretnénk jövőre is hasonló sikerrel megismételni az izgalmas és hasznos vetélkedőt.

Ezúton szeretnénk köszönetet mondani a vetélkedő végén nevemre címzett kedves szavakért. Örömmre szolgált, hogy együtt játszhattunk és kikapcsolódhattunk, s nem utolsósorban sokat tanulhattunk.

A TOTÓ II. fordulójának eredménye

A II. fordulóra a megadott határidőig 31 megfejtés érkezett, ebből 18 fő ért el tíz vagy több találatot.

Természetesen valamennyi megfejtést pontoztuk és az összesített végeredménybe majd beszámítjuk.

13 találatot értek el:

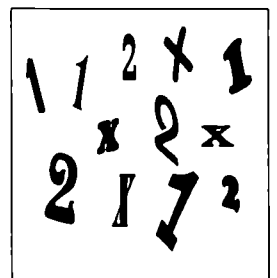
Sági Ferenc (Szombathely), Szakály László (Szombathely), Szakály Lászlóné (Szombathely),

12 találatot értek el: Ruderné Horváth Gizella (Győr), Dr. Bódi István

(Budapest), Donkó Jenő (Debrecen), Takács Mihály (Nyíregyháza),

11 találatot értek el: Gál Ildikó (Gyüre), Nagy István (Budapest), Nagy Istvánné (Budapest), Szabó Pálné (Jászberény),

10 találatot elérők: Várvölgyi János (Tatabánya), Gál Istvánné (Gyüre), Frecska Józsefné (Tatabánya), Csik Lajos (Igal), Nagy László (Vác), Fenyves Andrásné (Budapest), Kovácsné Hegyi Jolán (Budapest).

Törődjünk többet egészségünkkel

Kiss János: Szervezetünk és a nyár

Melyek a nyári időszak főbb egészségügyi problémái? Testünk hőszabályozása, mint a legpontosabban működő gépezet biztosítja azt, hogy az ember testhőmérséklete állandó legyen. A napsütötte helyre kitett tárgy, egy lavór víz, de a talaj is fölmelegszik az átforrósodott levegőtől, vagy a nap sugárzó energiájától. Ugyanígy melegednének fel az élő szervezetek, ha nem rendelkeznének a hőszabályozás csodálatos képességével. Elpusztulnának a testszövetek, a sejtek, megszűnnének az anyagcsere-folyamatok, egyszóval elpusztulna az ember. Jogos a kérdés: hogyan védekezik szervezetünk a hőség ellen?

Ahogy egy meleg kályha vagy bármely, levegőnél melegebb tárgy hőt sugároz (nem kell megfognunk, közelébe jutva is érezzük), úgy sugározza ki magából az emberi test a tápanyagok elégetése során keletkezett fölösleges hőt.

Nyáron, amikor a környező levegő meleg vagy olyan esetben, amikor a szervezet megerőltető munkát végez és ennek megfelelően megsokszorozza energiatermelését, ez a hőleadás nem elégséges. Ha a szervezet nem tud-

na más módon megszabadulni a fölösleges hőmennyiségtől, elpusztulna. Ezért ilyenkor kitágulnak a bőrerek, majd működésbe lépnek a verejtékmirigyek, izzadni kezdünk.

Az izzadság, a testünk felületére kicsapódó verejték párologni kezd, hőt von el a szervezettől. Ismeretes, hogy ha vizes testtel kijövünk a fürdőből, többnyire fázunk olyan hőmérsékleten is, amelyen egyébként melegünk volna.

Az izzadással kapcsolatban felvetődik az a szükségszerű tény is, hogy a nyári melegben gyakoribb mosakodásra, tisztálkodásra van szükség.

A nyári időszak egyik ismert jelensége az erős napsugárzás, mely komoly bántalmak okozója lehet az emberi szervezet számára. Általánosan ismert, hogy hosszabb napozás, szabadban való tartózkodás után bőrünk piros lesz, esetleg felhólyagosodik, sőt magas láz is felléphet. Ezért tanácsos, hogy bőrünket — különösen a nyár kezdetén — fokozatosan szoktassuk hozzá a napfényhez.

A napszúrás leggyakrabban a kánikula idején fordul elő, általában akkor, ha valakinek fedetlen fejét, tarkóját hosszú időn át éri erős napfény. Fejfájás, fáradtság, hőemelkedés, hányinger és hányás, néha pedig súlyos idegrendszeri panaszok is támadhatnak. Ilyenek előfordulása esetén ajánlatos hűvös szobába menni és állottvízes hűtőborogatással enyhíteni rossz közérzetünket, ám súlyosabb esetben orvoshoz kell fordulnunk.

A nyári meleg kedvező számos fertőző betegség kifejlődéséhez. Kedvezőek a kö-

rülmények azon kórokozók elszaporodásához, melyek a tápcsatorna fertőző megbetegedéseit idézik elő. A vérhas, hastífusz, továbbá néhány, hasmenéssel járó hurutos megbetegedés különösen gyakori a nyári melegben. A fertőzést rossz ivóvíz, szennyezett tej, cukrászsütemények, de egyéb élelmiszerek is okozhatják. Főleg a csecsemők és kisgyermek szervezetek érzékeny. Ők olyan enyhe fertőzéstől is megbetegsznek, melyet a felnőtt ember szervezete könnyen kivéd. Különös gondal óvjuk élelmiszereinket a légtől, a fertőző baktériumok egyik legfőbb hordozójától, terjesztőjétől. (Az élelmiszerek nyári tárolásáról külön szólunk).

Kiss János

Hogyan tároljuk élelmiszereinket

Az élelmiszerek tárolása nagy gondosságot igényel! Főleg a nyári melegben legyen fokozott az elővigyázatosság. Az élelmiszerek egy része annyira romlékony, hogy tárolásuk csak megfelelő hűtéssel oldható meg.

A háztartási hűtőszekrények +1 és +4 Celsius fok körüli hőmérsékleten tartják az élelmiszereket, ha folyamatosan üzemelnek. A —5 és —6 Celsius fokos mélyhűtőben a legtöbb kórokozó már nem képes szaporodni, de a baktériumok túlnyomó többsége még —20, sőt —40 Celsius fokos hőmérsékleten sem pusztul el, tehát pusztán arról van szó, hogy a baktériumok

szaporodása szünetel, de a szobahőmérsékletre felmelegedett élelmiszerben szaporodásuk újra megkezdődhet.

A nyers húsok, a tej- és tejtermékek, a velük készült főtt vagy sült ételek, sütemények, krémek, és nem utolsósorban a fagyalt tárolása rendkívüli óvatosságot igényel.

Köztudott, hogy a húsfélék könnyen romlanak, hacsak valamilyen tartósító eljárással (besózás, füstölés, speciális tartósítószer alkalmazása, vagy sterilizálás mint a konzervek esetében) nem akadályozzuk meg. A friss húsok gyors romlását egyrészt a természetes bomlás (fehérjék szétesése, enzimek, salakanyagok felszabadulása), másrészt bakteriális fertőzés okozza. Ez utóbbi bekövetkezhet úgy, hogy a hús már eleve fertőzött volt az állat betegsége miatt, vagy később, a feldolgozás során szennyeződött.

A baktériumok rövid idő alatt elszaporodnak. Különösen kedvező feltétel számukra a fülledt meleg. A nyári szalámi, a szafaládé, a virsli, s nem beszélve a bácskairól és a különféle hurkákról, rendkívül romlékonyak. Tartósításuk gyors eljárással történik, a vásárlás után lehetőleg rövid időn belül fogyasszuk el. Hűtőszekrényben 2-3 napig, anélkül csak egy-két napig tároljuk.

Külön is fel kell hívni a figyelmet arra, hogy a többszörösen kihűlt és felmelegített ételek — ilyen szempontból nemcsak a húsfélék, hanem pl. a kifőtt tészta is veszélyes —, azért okoznak ételmérgezést, mert a kórokozók minden alkalommal újra és újra elszaporodhatnak. Az ételeket tehát nem melegíteni, hanem forralni kell.

A tej, ha az üzemből hókezelve, tisztán

jut a fogyasztóhoz, különösebb veszélyt nem rejt magában. Természetesen háztartásunkban is meg kell oldani a tej higiénikus tárolását, hűtését valamint ismételt forralását. Ha a tejet melegen állni hagyjuk, megalszik. Az aludt-tej, mivel savanyú kémhatású, nem teszi lehetővé a kórokozó baktériumok elszaporodását, mert azok, miként a hideget, a savanyú közeget sem kedvelik. Ezért a savanyú ételek — savanyú káposzta, gyümölcslevek, ecetes ételek — ritkán okoznak ételmérgezést.

A veszély csak akkor jelentkezik, amikor tejjel készült ételeknél (tejszínhab, krémes, tejes fagylaltok, cukrászsütemények, stb.) mesterségesen megakadályoz-

zák a tej savanyodását, s ezzel kiváló táptalajt teremtenek a kórokozóknak. Ezeket a készítményeket, ha nem frissek, vagy nem kellően hűtötték, inkább ne vásároljuk meg.

Külön felhívom a figyelmet arra, hogy a fagylaltot, ha „grízes”, tehát nem egyforma állapotú vagy jégdarabok találhatóak benne, ne fogyasszák el, mert az árusítója szabálytalanul, büntetendő módon ismételtelen lefagyasztotta.

Ha kétségeink vannak, inkább dobjuk ki a gyanús ételt, mintsem kitegyük magunkat a megbetegedés veszélyének.

Adele Zaunegger

Néhány csepp humor...

(Az *Unser Schaffen c. osztrák folyóiratból*
fordította: Kas László)

Örökmécses — gyerekésszel

A kis Margitka gyakran és szívesen jár templomba anyukájával. Egyik vasárnap — miként máskor is — áhitatosan álldogálnak a főoltár előtt. Kezüket mellükön összekulcsolva, jámborul sóhajtván száll imájuk az ég felé. Anyuka térdre ereszkedik, ám a kis Margitkának ma ez az ájtatos magatartás kissé hosszúnak tűnik; gondolatai elkalandoznak. A nap aranyló sugarai csábítóan csillognak a színes ablaküvegeken át, vidám gyermekkacaj töri meg a templom ünnepélyes csendjét.

Margitka szemei körbejárnak a mellékhajók falain. Tekintete meg-megpihen a szentek szobrain, a stációkat ábrázoló festményeken, a szószék pazar ornamentikáján, majd eltűnődik a piros fényt folyamatosan árasztó ezüstfoglatú örökmécsesen. Mehetnékje van már.

Kis kezecskéjével megérinti anyukája vállát, majd suttogva kérdi:

— Ugye anyuka, arra várunk, hogy a lámpa zöldre váltson, és akkor majd mehetünk?..

A doktor és a nagynéni

Egy nap az idős nagynéni öreg orvosát hívhatja; rossz a közérzete, olykor álmatlanság gyötri, ingadozik a vérnyomása és egyéb „gerontológiai” tünetekkel küszködik.

— Nos, hogy vagyunk? — kérdi a doktor, ujjait a nagynéni pulzusára helyezve.

— Doktor úr, azt hiszem, nincs egyéb bajom mint az, hogy öregszem.

— Ahá, tudom már! — mondja az orvos hamiskásan mosolyogva — önök asszonyok szeretnének sokáig élni, — de megöregedni, azt nem!

Carl Unsöld humoreszkjei

Az iskolában

A tanítónak gyakran meggyűlik a baja egynémely nehézfejű nebulóval. Minden fáradozás, olykor kiabálás ellenére sem képes a tudást a gyerekek fejébe tölteni. Most is az egyik ebadtával bajlódik éppen. Arca néha jóságos kifejezést ölt, majd türelmét veszve bösz haragtól sugárzik. Végül elővesz egy pénzdarabot és a megátalkodottan tudatlan nebuló markába nyomja.

— Eredj a patikába és vásárolj rajta észet, okosságot, értelmet!

Pajkosan pislogva kérdez vissza az ördögfióka, de úgy, hogy az egész osztály hallja:

— Aztán ottan megmondjam majd a patikusnak, hogy az ész a tanító úrnak köll?

Barátnők

Két hölgy beszélget a fotóműterem várószobájában.

— Tudod édesem — mondja az egyik — szokásommá vált, hogy minden évben csináltatok magamról egy művészi portréfotót.

A világ legangyalibb — legördögibb? — mosolyával válaszol a másik:

— Úgy, akkor bizonyára már egy egész halom fotód van odahaza...

Elégtételvétél – telefonon.

Hajnali kettőkor cseng a telefon Mayer asszonynál.

— Itt Schulze-né beszél. Csak azt akarom önnel közölni, hogy a kutyája már több mint egy órája szakadatlanul ugat. Disznóság!

Hogy tudjon így az ember aludni?

Lecsapja a kagylót.

Másnap hajnalban két órakor Schulze asszonyt ébreszti legszebb álmaiból a telefon.

— Itt Mayerné. Csak azt akarom önnel közölni, hogy nekem nincs is kutyám. Egyébként szép álmokat!

Udvariasság

A villamos tömve utasokkal. Tinédzser terpeszkedik az egyik ülésen, mellette állva tipródik egy hölgy, túl a nyolcvanon. Provokálóan fixírozza a tizenévest, ám az meg sem mozdul, részvétlenül bámul ki az ablakon.

Kisvártatva az öreg dáma mosolyt erőltetve arcára, megérinti az ifjú vállát:

— Felkínálhatom önnek uram az állóhelyemet?

Sipos Gyöngyvér Sarolta:

A vakság feldolgozása vak költők verseiben

II. rész

III. Lelki átállás

A vakság nemcsak a külvilág megismerésének módjában eredményez változásokat, hanem az én-kép, én-identitás, illetve a személyiség alakulásában is. A látási fogyatékos személyiség-alakító hatásaival kapcsolatban fontos figyelembe vennünk a látás elvesztésének időpontját is.

Mást jelent a fogyatékos személyiségének alakulása szempontjából, ha veleszületett, ill. korai korban bekövetkezett károsodásról van szó és megint mást, ha a károsító hatás az alakuló vagy már kialakult személyiséget éri.

A személyiség kialakulása előtt létrejött károsodás ugyanis a sérült személy számára mintegy a meglévő lehetőségekbe való belenövekedést jelenti. A fejlődés teljesen a fogyatékos szabta határok közt kell, hogy kibontakozzék, s a fogyatékosnak ennek keretei között kell az épek társadalmába beilleszkednie.

III. 1.a. Későbbi korban bekövetkezett megvakulás

A károsodást később elszenvedett egyén életének két alapproblémája van: egyrészt annak a traumának a feldolgozása, melyet számára a fogyatékos elszenvedése jelent, másrészt az új élethelyzetbe való beletalálás, az épek társadalmába való további beilleszkedés.

Életrajzi beszámolókból tudjuk, hogy a leggyötrelmesebb a vak ember számára

megvakulása után az a körülmény, hogy a „múlt” mintegy „utána fut”. A környezet ébren tartja a múltat, mely lépésről lépésre terhes módon követi.

A húszévesen megvakult Buth Emília az „Ágról ágra” c. versében így fogalmazza ezt meg:

*„S rád zárva magad, már magadban
mintha született pointilista
rakosgatod hangból, ízből,
illatból...makacs múltból a
világot”.*

Ugyanezt a gyötrelmet élte át Szonda Klára, aki negyvenévesen veszítette el látását.

*Emlékek, hangok
Fekete napok, fekete évek—
Kegyetlen vagy te, fekete élet!
Nyílik az akác, illatát érzem,
Szívemmel látom, csak azzal nézem...*

*Fecskék suhannak fekete égen,
Dallal üzennek a fényből nékem.
Aranyló fényben vígan cikáznak:
Csicsergő hangjuk dala a nyárnak.*

*Kedves kis fecskék, emlékszem rátok!
Emlékből élek, hiszen nem látok...
Nem látok régen, hangokból élek—
Rám hengerednek fekete évek.*

*Rám hengerednek s a porba nyomnak,
Emlékek jönnek, tovasuhannak.
Akácos dalát fecske csicsergi—
Ennyi maradt csak: hang és más semmi...!*

Megdöbbentő sorsa volt Barth Ferencnek, akinek sikeres életútját szintén látásának elvesztése törte meg. Kezdetben belső építészként, majd bútortervezőként, végül egyházi művészként, templomfestőként tevékenykedett. Mintegy nyolcvan

26

templomban található alkotásai. Az utolsó festményét már úgy készítette el, hogy színeket nem látott: egy látó kisfiú volt a segítsége. Ettől az élettől búcsúzik el „Búcsúszó” című versében.

*Tarka palettája ragyogó világnak
elköszönök tőled.*

*Meglengeti a szél sötét keszkenőmet,
fekete kendőmet.*

...

*Szivárvány színének ezer szép pompája
széthullott. Szerteszét.*

Mi maradt utána?

Egy kis fénytöredék, néhány szürke árnyék—

*börtön sötétjébe lopakodó lidérc—
kísértete csupán a külső világnak.*

Fájó emlékei

ezerszínű élet tarka világának.

A látását veszített ember mind önmagával, mind környezetével, az egész világgal harcban áll, s száználmas gyámoltalanságában és kiszolgáltatottságában könnyen negatív életfelfogáshoz juthat, amely fejlődését zsákutcába vezeti. Ezt az állapotot tükrözi Bényei József Megvakult fény c. verse.

Térdelj le és sírj!

A kiutak

alagútjait előtted befalazták.

*Kiszúrták szemünk földi fények,
az árnyékok elmenekültek.*

Ne láss!

Többé nincs jogod

arcod a csillagoknak adni.

Térdelj le és sírj!

Ezután

kenyered irgalmas alamizsna,

vizedben ecet és méz,

kezedben bot, penge helyett.

Remény, remény. Konok sötét van.

*A felhalmozott álmokat
sodorja szárnyain a szél.*

Térdelj le és sírj!

Ez maradt.

Szemed szolgálja csak a könnyeknek.

A fény megvakította magát.

Kinyújtott ujjaim előtt

csak a fenyőfák sajnálkoznak.

A felnőttkori megvakulás megrázó, traumatikus hatású élmény. Az én-kép szempontjából körülbelül így írható le az esemény: „Nem vagyok már az, aki voltam. Nagyon sokat, talán mindent elveszítettem”.

Appenzeller, aki 21 éves korában maga is megvakult, ezt a megváltozott állapotot így jellemzi: „A látását veszített embernek egész eddigi élete romokban hever, és új életében, amelybe mintegy bele lett dobva, még nem igazodik el.”

Ilyen romokban heverő, értékétől megfosztott életet fest le Barth Ferenc „Tűzmadár” c. verse.

*Tűzmadárként repültem
a végtelen felé.*

*Csóva, láng, fény, villanás,
káprázat voltam, semmi más.*

A lángot kölcsön kaptam.

Kioltva, holtan

csak füst maradtam.

Sokan úgy látják, hogy életük így teljesen elvesztette értelmét. Rácz J. Zoltán kérdésekben megfogalmazva mondja ezt ki: „Világtalanul az életem mit ér?”

Vagy egy másik versében:

„Mondd, és mit ér az ember, ha nyomorék?”

Ahhoz, hogy a későbbi korban megvakult személy a stressz élménye után belső egyensúlyát újból megtalálja, mindenképpen személyisége teljes átállásának kell létrejönnie. Voltak és ma is vannak olyanok, akiknek ez az átállás sikerült, akik megta-

lálták új helyüket, feladatukat a világban. Buth Emília „Kötéltánc” c. versét így zárja: „Elkezdem újra”.

A „Fénylő biztatások” c. versben egy újra magára talált ember szólal meg:

*Mint befalazott börtöncella-ablak,
mely mögött az éj sötét szárnya lebben;
ez lett belőlem.*

*Mégsem vagyok foglya a vak-világnak,
és nem érzem, hogy az élet csak átok,
mert a holnap reményein át
felém ragyognak fénylő biztatások.
És vezetnek az úton a célig;
könnyelműség lenne lemondani
a holnapról, mely szívemben fénylik.*

Szomorú sorsok tanúskodnak azonban arról, hogy ez az átállás nem mindenkinek sikerül. A következő verset a költőnő 25 évvel megvakulása után írta. Teljes reménytelenséget, kiúttalanságot, az élet feladását sugallják szavai.

Fekete börtön

*Kínból vert falán fekete ablak.
Nehéz ajtaján vasrozsdás lakat.
Rozsdás lakatját nem nyitja semmi,
A zárhoz kulcsot nem talál senki!*

*A börtön mélyén sűrű homályban
Emberek élnek örök magányban.
Mi azt csak halljuk, hogy él a világ;
Nem zúzhatjuk szét börtönünk falát.*

*Jó lenne egyszer kitörni innen,
Boldogan élni napfényözönben!
Nemcsak érezni forró sugarát,
Látni szeretnénk fénye aranyát!*

*Hideg a cella, megfojt a magány,
Nem tör át a fény börtönünk falán.
Kőszívű Biró kurtán legyintett:
„Életfogytiglan!” — szólt az ítélet.*

III.1.b. Születésétől vagy korai gyermekkortól fogva vakon

Hogyan éli meg a vakságot az, aki születésétől, ill. korai gyermekkorától fogva vak? Milyen kihatása van ennek személyisége alakulására?

Ahogy a látó ember életében, úgy a vak ember életében is nagy jelentősége van személyiségének fejlődésére nézve a gyermekkori élményeknek. Elkerülhetetlen, hogy egy vak már gyermekként ne érzékelje valamilyen formában sérüléséből származó hátrányos helyzetét.

Csokonai Vitéz Gizella — aki 4 éves korától vak — egy vak gyermek minden napjából ragad ki egy ilyen mozzanatot.

A kis Korondi Évike

*Est-imáját végezte buzgón
A kis Korondi Évike.
Imádsága ma soká tartott
Úgy tele volt a kis szíve.*

*Az ég Urának elrebegete
Imájában nagy bánatát,
Mely szívecskéjét úgy gyötörte
Az egész hosszú napon át.*

*Jó Istenkém! Anyácskám mondta,
Hogy Te mindent tudsz, mindent láatsz.
Látod a rosszat is, a jót is,
A szívünkbe is beleláatsz.*

*Te tudod azt is, hogy ma reggel
Mi történt ott a domb megett:
— gyerünk, gyerünk pillangót fogni! —
Kiabálták a gyerekek.*

*És elfutottak messze, vígan,
Engem ott hagytak, engem csak!*

*Azt mondták: nem visznek magukkal,
Mert — hogy fogna lepkét a vak? —*

*Mondták: te nem tudod, hogy nem látsz?
Az anyád nem mondta neked?
Istenkém, add, hogy én is lássak
Úgy, mint a többi gyerekek!*

*Testre vonaglott a sírástól,
Kis arcán lázrózsa pirult,
Anyja ölelte hosszan, forrón,
De ez most mind hiába volt.*

*Itt nem segített semmi, senki...
Addig sírt, amíg kimerült.
S a fáradtságtól elgyötörten
Csendes álomba szenderült.*

*Ám hallga-hallga: Öröm csendül
A kis szobában hirtelen:
Oh, de gyönyörű lepkét fogtam:
Mily sok lepkém van énnekem!*

*Nézzetek csak gyerekek ide:
Mily tarkabarkák, színesek!
Oh, mennyi-mennyi szép pillangó,
Fussunk, fogjuk meg gyerekek!*

*Reggelre kelve Évikének
Csengő, boldog lett a szava:
Volt ám nekem is tarka lepkém,
Annyi lepkém volt, Anyuka!*

*Anyja szólt, belső áhítattal
Ölve vidám gyermekét;
Kis leánykám, szeret az Isten...
Áldjuk, imádjuk szent nevét!*

*Azontúl gyakran volt ily álma:
Lepkefogás, virágszedés,
A labdáját is látta dobni,
Nem volt neki semmi nehéz.*

*Mit megvont tőle az ébrenlét:
Megtalálta álmaiban.
Látott, miként a többi gyermek
S futott velük messze, vígan...*

*Nem tudta, csupán évek múlva,
Midőn nem volt többé gyerek,
Hogy csak álom volt boldogsága,
Az, hogy pillangót kergetett...*

*De azontúl is és mindvégig
Legszebb emléke egy maradt:
Az az első csodaszép álom,
Mely könnyből és hitből fakadt.*

Ehhez hasonló élmények gyakran nyomasztó kisebbségi érzést váltanak ki, ami gátló tényezővé válhat a személyiség fejlődésében. Érthető, hogy sok vak ember megalázó, negatív élményei következtében félrehúzódnak, magába zárkózottá válik. Ilyen nagymértékű introvertáltságot, megközelíthetlenséget sejtet a következő versidézet:

Ne kutasd

*Ne kutasd a vakok lelkét,
kiknek örök terhét
nem ismered!*

*Ha megkopogtatod börtönük ajtaját,
csak bántásod zaját,
üvöltő visszhangját
hallhatod...*

*Ne kutasd hát a vakok lelkét!
E börtön terhét
át nem élheted!
El sem képzelheted a
„fekete nap” gondját.
Hagyd békén a fények vakondját!*

A vak ember személyiségének, lelki életének megértéséhez figyelembe kell ven-

nünk börtönszerű, frusztrációs alaphelyzetüket. Kurt Lewin szerint (akitől az elnevezés származik) a vak ember frusztrációs alaphelyzete magából a vakságból fakad. A frusztrációs helyzet börtönszerűsége tehát magából a személyből fakad, az akadály őt veszi körül, nem csupán a célt.

Így nemcsak bizonyos célok eléréséről kell lemondania, hanem a pszichológiai értelemben vett mozgásszabadságról is, mert szűk az élettere.

Hogyan élik meg ezt a helyzetet a vakok? Hadd válaszoljanak erre a kérdésre ők maguk, a következő versekkel.

Én rab vagyok

*Én rab vagyok. A sors haragja
Rég végigvert a szívemen.*

*Én rab vagyok. Csendország rabja,
És földi kincsem nincs nekem.*

*Szemem beteg két ablakából
Örök kérdés és néma vád szól —*

*S nem szállhat rám a lét zajából
Soha megértő fényözön...*

A lét kifosztott, csalt, elárult...

Der blinde Musikant.

**C. Beckman XIX. sz. zsánerfestő
rézkarca**

*Gyermek valék, midőn be-
zárult*

Örökre néma börtönöm...

Vigyél tovább

*Oh, bezárult, hatalmas lift —
— életem*

*Türelmetlen kopogok, nyisd fel
nekem ajtód. Várok, a percek
fel-le futnak, mint*

*kóbor ebek,
indulok az útnak.*

*Egy része előttem áll, én
megtenném...*

*...Nyúlj ki, vigyél tovább
kegyetlen szekrény,*

*iromba vas, drót, acél—
kombinát.*

*A lépcső sok — fulladok —
vigyél tovább...*

A vakság tartós pszichés terhet jelent az ember számára, amitől természetesen szeretne megszabadulni. Ezért keresi annak módját, hogy hogyan oldódhatna fel ebből az állandó feszültségből.

Sok vak ember a képzelet és az álom világában keres vigaszt és kielégülést.

*De állj! Mi hiszünk, szemünkbe ködlik,
Sugároz napfény ezer glóriát...*

Míg messze néz a képzelet.

Így elfelejtünk kint és bús homályt.

Van, aki úgy próbál menekülni, hogy ön-maga és mások előtt is eltagadja helyzetét.

*Nem én vagyok, és az a test sem
enyém, mely ott lakik szememben.*

*Arcom, hajam kölcsönvett jelmez,
örök igazodás fegyelmez.*

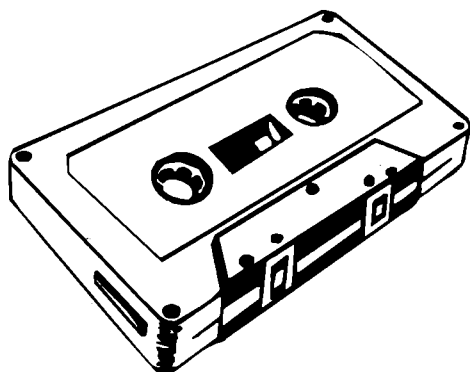
(Folytatjuk)

Milyenek az audiokazetták?

(Megjelent a *Kiáltás* c. lap f. év 11. számában)

Az elmúlt év során országszerte nagy visszahangot váltott ki a hamis audió- és videokazetták vizsgálata. A fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség és megyei (főváros) felügyelőségei felhívták a vásárlóközönség figyelmét: hogyan különböztetheti meg a hamis kazettákat a valódiaktól. Most a legálisan, boltokban vásárolt kazetták fajtáiról, játékidejéről, elektroakusztikai tulajdonságairól, érzékenységéről, hőállóságáról stb. adunk tájékoztatót. A tesztet és az elemzést a Főfelügyelőség felkérésére a Magyar Elektrotechnikai Ellenőrző Intézet (MEEI) laboratóriumában Sólymos Antal készítette. (Gyuricza Klára FvF. Tájékoztatási Osztály)

Kis túlzással állíthatjuk, hogy kevés olyan háztartás van az országban, ahol ne találnánk valamilyen formában kazettás magnót. Az egyszerű sétálómagnók, a legkülönbözőbb music centerek, autórádiómagnók, hordozható rádió-

magnók, hi-fi tornyok magnórésze mind-mind kompakt kazettával működik. Mellesleg ez a rendszer — melyet a Philips-cég talált ki — éppen harmincadik évfordulójánál tart.

Ennek a tesztnek az célja, hogy segítsen eligazodni a különböző gyártmányú és típusú hangkazetták választékában. Szerencsére elég széles a választék, gyakorlatilag mindenféle igény kielégítésére találunk megfelelő típust. Igaz viszont, hogy ha jó minőségű kazettát akarunk vásárolni, elég mélyen kell a pénztárcába nyúlni.

Mielőtt a teszt érdemi részére térnénk, szeretnénk ismertetni, hogy milyen szempontok alapján válogatnak össze kazettákat. Vasoxid és krónoxid (vagy krómszerű) szalagú kazettákat választottunk, mivel jelenleg ezek a legnépszerűbbek. Régebben még találkozhattunk volna vas-króm szalagokkal is, ezek azonban már 4-5 éve teljesen eltűntek a piacról. Megjelent viszont a metál szalag — tapasztalataink szerint ezt viszonylag kevesen használják, főleg a legigényesebb zenehallgatók — és az árak is igen magasak. Mivel valószínűleg csak szűk réteget érintene, nem foglalkozunk a metál szalagú kazettákkal.

A legtöbb készülék nem is alkalmas ilyenfajta kazettákra felvétel készítéséhez. A hordozható rádiómagnók, music centerek, sőt a mi-

ni és midi tornyok jelentős része sem. A hi-fi tornyok vagy az önálló hi-fi magnók természetesen mindhárom szalagfajta fogadására képesek.

Másik szempontunk az volt, hogy csak hivatalos üzletekben, legális forgalomban lévő kazetták között válogassunk. Tehát utcai árusoknál, zugkereskedőknél fellelhető — esetleg igen kedvező árúnak látszó kazettákkal ne foglalkozzunk. Így akarjuk elkerülni, hogy hamisítványok tesztelésével félrevezessük az olvasót. A kazetákat a következő üzletekben szereztük be: Corvin, Inter-Electric, JL. Trade Bt., Philips Kereskedelmi Kft., Porst.

A felsorolt beszerzési helyeken az egyes típusok árai nagyjából reálisak.

A vizsgálat céljára kiválasztott 30 típus közül 16 vasoxid, 14 pedig krómoxid szalagú kazetta volt. Az ismert márkák mellé néhány kevésbé ismert típust is választottunk, hátha ezek között is akad majd relatíve olcsó áron olyan amelyik felveheti a versenyt a jólnevezett gyártók termékeivel.

Tudnivalók a kazettákról

Igen röviden néhány praktikus dolgot szeretnénk általánosságban elmondani a kazettákról.

Kezdjük a jelöléssel. A hagyományos vasoxid szalagokat a vonatkozó nemzetközi szabvány előírásai alapján IEC I (IEC TYPE I) vagy

sokszor csak I. jelöléssel látják el. A kazettákon (vagy az első használat után eldobott műanyag záróburkolaton) általában még több információt is találunk, de nem ez a lényeg. A króm-dioxid vagy a króm-dioxidhoz hasonló tulajdonságú szalagokat IEC II. (IEC TYP II) vagy csak II. jelöléssel azonosítják. Csak tájékoztatásul: a metál kazettákat IEC IV vagy IV-gyel jelölik.

A kazetta játékidejét percekben tüntetik fel, de különféle módon. Van, amikor a típusjelbe építik be, pl. a tesztelt Maxell kazetta esetében: XL II S60, vagy más esetekben C60, C90 felirat utal a műsoridőre. Az eddig általánosan használt 60 és 90 perces kazetták mellett a legutóbbi időkben megjelentek a 100 perces kazetták is. Ezekre nagy biztonsággal két lemez vagy CD korong műsora fér rá, viszont a hordozó fólia nem olyan vékony, mint a 120 perces típusoknál.

Sajnos a vékony és a különböző mechanikai igénybevételekkel szemben kevésbé ellenálló szalagokat a legtöbb magnógyár sem ajánlja, sőt a magnókészülékek kezelési útmutatójában legtöbbször felhívják a figyelmet arra, hogy 120 perces kazettát ne használjunk. Tájékoztatásul megadjuk, hogy a különböző játékidejű kazettákba milyen hosszúságú szalagot töltenek. Így a C60-asba 90 métert, a C90-esbe 135 métert, a C100-asba pedig 149 métert.

Mit mértünk és mit értékelünk? A kazetták tulajdonságait

32

döntően a bennük lévő szalag jellemzői határozzák meg.

Nem elhanyagolható azonban a

szorosan vett kazettatestnek néhány sajátossága sem, mint pl. az, hogy miként vezetik a kazettán belül a szalagot, a felcsévélő és leeresztő orsók a rájuk felcsévélte szalaggal mennyire egyenletesen és lehetőleg számottevő surlódás nélkül képesek forogni üzem közben a kazetta belsejében. A tömegtermelésből készült termékek, bár viszonylag olcsók, mégis nagyfokú gyártási precizitást igényelnek. Több mechanikai jellemző könnyen visszavezethető elektroakusztikai tulajdonságra, mivel hatásuk konkrétan hangban jelentkezik. Egy példa erre: ha a szalagvezetés a kazettában nem pontosan merőleges a fej részére, észrevehetően csökkennek a magas hangok a műsorban.

E tesztben döntően a kazetták elektroakusztikus tulajdonságait mértük és értékeltük, de ezekben itt-ott a mechanikai jellemzők hatása is el van rejtve.

A magnószalagok mérésére nemzetközi előírás ad útmutatást. Ennek az IEC 94-5 számú, 1988-ban kiadott szabványnak az irányelvei szerint végeztük a méréseket. Mivel a kazetták méréséhez magnó is kell, és hogy ennek tulajdonságai minél kevésbé befolyásolhassák a mérési eredményeket, nemzetközileg elfogadott referencia-szalaghoz kell viszonyítani a legtöbb szalagjellemt.

Az előbb említett előírás szerint

vasoxid és krómoxid szalagoknál ez egy-egy BASF gyártmány, mi is ezt használtuk. A méréseket Nakamichi 700 típusú magnóval végeztük.

A mért jellemzők

Torzítás a vonatkoztatási szinten. A magnószalagok egyik lényeges tulajdonsága, hogy milyen nagyságú mágnesezettséget képesek rögzíteni és ekkor milyen nagyságú torzítás keletkezik a mágneses anyag nem lineáris tulajdonságai miatt. A nemzetközileg elfogadott mágnesezettségi szintet — amelyre általában a magnók kivezélés-jelzőjének 0 decibelljét beállítják — nevezik vonatkoztatási szintnek. Minél jobbak ilyen szempontból a szalag mágnesezettségének tulajdonságai, annál kisebb lesz a vonatkoztatási szinten adódó torzítás (kiválónak a 0.5 % torzításnál kisebb értéket vettük).

Maximális kivezérelhetőség közepes frekvencián. Ennél a jellemzőnél azt határoztuk meg, hogy milyen mértékig vezérelhető ki maximálisan (egy adott, megengedett torzítás eléréséig) a szalag. Minél nagyobb ez a vonatkoztatási szinthez képest, annál jobban túlvezérelhető a szalag egy-egy nagyobb zenei csúcsnál. A gyártók azon igyekeznek, hogy minél nagyobb legyen ez az érték, és ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a szalagon minél több mágnesezhető

részecskét kell azonos felületre összeszezsúfolni. Több típuson ezt az angol nyelvű rövidítésével MOL-nak jelölik és megadják, hogy hány dB-lel nagyobb, mint a vonatkoztatási szint.

Maximális kivezérelhetőség 10 kHz-en. Az előző jellemzőket közepes frekvencián (315 Hz-en), ezt pedig magasabb, 10 kHz-es frekvencián határoztuk meg. Sajnos a mágnesezhető réteg tulajdonságai a magasabb frekvenciák felé rohamosan gyengülnek. Az olyan műsoroknál, melyek jelentős magasfrekvenciás komponensekkel rendelkeznek (pl. elektronikus zene), ez számottevő magashang-vesztéssel járhat. Itt a szalag túlvezérlődése főként nem torzításban, hanem jelszint-csökkenésben jelentkezik.

Érzékenység. Ezt a mérést közepes frekvenciákon végzik (315 Hz) és meghatározzák, hogy adott kivezérlésű felvételt készítve a visszajátszásnál ez mekkora jelet eredményez. Minél nagyobb a lejátszáskor kapott jel, annál „érzékenyebb” a szalag. Ez az összes olyan magnónál, amely nem tartalmaz Dolby zajcsökkentő rendszert, egyértelműen előnyös, a felvétel hangosabban fog „szólni” a lejátszáskor. Zajcsökkentő használatánál sajnos már nem egyértelmű a helyzet, mert itt pontosan beállított szintet tételeznek fel, és ha ettől eltér a lejátszáskor kapott szint, a zajcsökkentő nem optimálisan fog működni. Mi ettől eltekintettünk az értékelésnél, és a nagyobb érzékenységet minősítettük jobbnak.

Átmásolási csillapítás. A szalag másik nemkívánatos tulajdonsága. Az egymásra csévélődő szalagrészek mágnesezettsége átmásolódik az alatta, illetve felette elhelyezkedő szalagrészekre. Ezt időnként hallani is lehet, amikor műsorszünetben nagy kivezérléssel kezdődő műsor halkán előre hallható, még mielőtt valójában lejátszásra kerülne („súg” a szalag). A korszerű szalagoknál ez a hatás gyakorlatilag alig számottevő (legöbbnyre elvész a szalagzajban), de ha mégis észrevehető, úgy ez igen zavaró lehet.

Szintegyenletesség. A másik igen fontos szalagjellemző, ezt is kétszeres súlyozással vettük figyelembe a teszt értékelésénél. Azt mutatja meg, hogy a felvett jel mennyire egyenletesen, ingadozásmentesen kerül lejátszásra. Ezt a jellemzőt közepes és magas frekvencián, a szalag elején és közepén határoztuk meg, viszonylag kis kivezérléssel.

Ha a szintegyenlőség gyenge, a műsor „grízesen”, egyenetlenül fog hallatszani, időnként akár jelkiesés is előfordulhat (elterjedten használt angol megnevezése a „drop out”), szerencsére a szó szoros értelmében vett jelkiesés egyetlen vizsgált kazettánál sem fordult elő, ezért ezt a jellemzőt figyelmen kívül hagytuk.

A szintegyenlőséget sok minden befolyásolhatja, döntően a szalag mágnesrétegének tulajdonságai határozzák meg, de a szalag méretre vágása és kazettába töltése is

ronthatja, ha nem kellő gondossággal és nem megfelelő technológiával történik a gyártás.

A szalagvezetés pontosságai. Ez főleg a kazettatest, a szalagvezető rések pontosságára utaló jellemző, amely arra ad felvilágosítást, hogy a szalag mennyire pontosan a fejre merőleges irányba fut (ideálisan beállított fejet feltételezve), felvételnél és lejátszásnál. Ha az ideális iránytól egészen kis mértékben eltér a szalagfutás, észrevehető magashang csökkenés lesz a következmény. Szerencsére a mai korszerű kazettáknál ritkán fordul elő ilyen hiba, de azért talákoztunk egy-egy típussal, ahol ez számottevő volt.

Értékelés

Mint az előzőekben említettük, az előmágnesezési áramszükségletet és a hőállóságot nem számítottuk be a teljes értékelésbe, ezeket tájékoztatásul mértük és adtuk meg.

A maximális kivezérléshez viszonyított jel-zaj arányt és a szintegyenletességet kétszeresen számítottuk, mert igen fontosnak tartottuk. Az összes többi jellemzőt egyenesen vettük figyelembe.

A tesztben vasoxid és krómdioxid jellegű kazetták is szerepelnek, de az egyes jellemzők értékelésénél — és természetesen a végső összesítésnél is — nem tettünk közöttük különbséget. Az egyes jellemzők értékelésénél azonos in-

tervallumban minősítettük az összes típust. A végső értékelésnél a kiváló 5. pontot, a jó 4-et, a közepes 3-at, míg a gyenge 2-t jelentett.

Rangsor

A végső értékelésből — azt hisszük — mindenki tud választani igényeinek (és pénztárcájának) megfelelő típust. Szeretnénk némi segítséget nyújtani azzal, hogy árkatégoriák szerint egy-egy rövid rangsort is felállítottunk a 30 típus között.

Ha az olcsóbb típusok felső árhatárát 120 forintnál húzzuk meg, a legjobb vételnek a BASF Ferro Extra I. látszik, 90 perces játékidejével. Kedvező vételnek tűnik a Sony HF és a Fuji DR-IX is, de ezek csak 60 perces játékidejűek. Ha valaki nem használja autóban a kazettáit (nem kell tartania attól, hogy túlzott hőhatásnak lesznek kitéve), a Polimer mindkét típusa is ajánlható, mint elfogadható minőségű, igen olcsó kazettafajta.

A közepes árkatégoriában — 121-240 forint között — a legjobb vételnek TDK SF típus 100 perces változata látszik. Minőségüket és árukat tekintve kedvező még a Fuji DR-IX, JP-IS és JP-IIS típusa, mindhárom 90 perces játékidővel.

A legmagasabb árkatégoriában (240 forinttól felfelé) nem merünk dönteni. Véleményünk szerint ezek túlárzott kazetták, a közepes árkatégoriában is megtaláljuk azt a minőséget, amelyet ezek a típusok nyújtanak. ● ● ●

*Kötésminták***Pis Mátyásné:
Masnis káróminta
(Gyakorlottaknak)**

16-tal osztható szemek.

1/ 3 szemet fordítottn balra csavar.
(2 szemet segédűn a munka elé teszünk, egy fordított, majd a segédűről két sima)

3 fordított, 2 sima, 8 fordított.

2/ 4 fordított, 4 sima, 2 fordított, 3 sima, 2 fordított, 1 sima.

3/ 1 fordított, 3 szemet fordítottn balra csavar, 2 fordított, 2 sima, 3 fordított, 3 szemet fordítottn jobbra csavar (1 szemet segédűn a munka mögé helyezünk, 2 sima, majd a segédűről 1 fordított), 2 sima.

4/ 2 fordított, 1 sima, 2 fordított, 3 sima, kétszer egymás után: 2 fordított, 2 sima.

5/ 2 fordított, 3 szemet fordítottn balra csavar, 1 fordított, 2 sima, 2 fordított, 3 szemet fordítottn jobbra csavar, 1 fordított, 2 sima.

6/ 2 fordított, 2 sima, 2 fordított, 2 sima, 2 fordított, 1 sima, 2 fordított, 3 sima.

7/ 3 fordított, 3 szemet fordítottn balra csavar, 2 sima, 1 fordított, 3 szemet fordítottn jobbra csavar, 2 fordított, 2 sima.

8/ 2 fordított, 3 sima, 2 fordított, 9 sima.

9/ 8 fordított, 3 szemet fordítottn jobbra csavar, 3 fordított, 2 sima.

10/ 2 fordított, 4 sima, 2 fordított, 8 sima.

11/ 8 fordított, 3 szemet fordítottn balra csavar, 3 fordított, 2 sima.

12/ 2 fordított, 3 sima, 2 fordított, 1 sima, 4 fordított, 4 sima.

13/ 3 fordított, 3 szemet fordítottn jobbra csavar, 2 sima, 1 fordított, 3 szemet fordítottn balra csavar, 2 fordított, 2 sima.

14/ kétszer egymás után: 2 fordított, 2 sima, 2 fordított, 1 sima, 2 fordított, 3 sima.

15/ 2 fordított, 3 szemet fordítottn jobbra csavar, 1 fordított, 2 sima, 2 fordított, 3 szemet fordítottn balra csavar, 1 fordított, 2 sima.

16/ 2 fordított, 1 sima, 2 fordított, 3 sima, kétszer egymás után: 2 fordított, 2 sima.

17/ 1 fordított, 3 szemet fordítottn jobbra csavar, 2 fordított, 2 sima, 3 fordított, 3 szemet fordítottn balra csavar, 2 sima.

18/ 8 sima, 2 fordított, 3 sima, 2 fordított, 1 sima.

19/ 3 szemet fordítottn jobbra csavar, 3 fordított, 2 sima, 8 fordított.

20/ 8 sima, 2 fordított, 4 sima, 2 fordított.

Közlemény

Tájékoztatjuk tagtársainkat, hogy a Vakok Kertje a Városligetben hétfő kivételével minden nap délután 15-19 óra között tart nyitva. Ugyanakkor fel-

hívjuk figyelmüket, hogy havonta egy szombati és egy vasárnapi napon a kert zárva van.

Bartha Zsuzsanna

Új műtéti eljárás Kaposvárott

Korunkban szinte naponta új és új technikai csodákat élhetünk meg. A gyógyítás terén is egyre több elképesztő eredmény születik. Egy rádióriport nyomán kerestem meg Dr. Rozsos Istvánt, a kaposvári „Kaposi Mór” Megyei Kórház sebészfőorvosát, aki az országban szinte egyedülállóan olyan módszerrel mût epekövet, amely esetben a mûtéthez nem szükséges az altatás. Gondoljuk csak el, vannak embertársaink, akik speciális adottságok (pl. meglévô krónikus betegségek) miatt életveszélybe kerülhetnek az altatás során, s nekik micsoda lehetőséget kínál az új módszer! Ugyanakkor, mivel az egész szervezetet kevésbé veszi igénybe, nem lehet közömbös a különféle szembetegségek megléte esetén sem az új módszer alkalmazása. Remélem a riport felkelti érdeklődésüket, s ez az információ hasznukra lehet.

Szerk.: — Tulajdonképpen mi a lényege ennek az újfajta műtéti eljárásnak?

R.I.: — Az epekövetbetegség és szövôdményei —a közös epevezeték kövektôl eltekintve — két-három, maximum négy centiméteres hasfali metszésbôl biztonsággal operálható. A sebész három dimenzióban jól megvilágított területen végezheti a köves, vagy gyulladássos epehólyag eltávolítását az epehólyagvezeték pontos izolálásával, a közös epevezeték sérülése nélkül.

Szerk.: — Mik az előnyei a hagyományos sebészeti beavatkozásokkal szemben?

Mennyire veszi igénybe az ember szervezetét?

R.I.: — A kisebb hasfali metszés mérsékeltebb és rövidebb ideig tartó mûtét utáni

fájdalmat okoz. A beteg hamarabb kelhet fel, mozoghat, étkezhet, távozhat otthonába és térhet vissza munkakörébe. A kisebb hasfali metszés kisebb terhet ró a szervezetre és az immunrendszerre. Sebfertôzés, varratkilökôdés és hasfali sérv ritkábban fordul elő. A mûtéti hegvonallal kisebb, esztétikailag is elfogadhatóbb a beteg számára.

Szerk.: — Hol és mikor ismerkedett meg Ön ezzel az eljárással?

R.I.: — Az eljárás alapötlete Jakó Géza bostoni fül-orr-gégész egyetemi tanára volt, aki 1989-ben keresett fel az epehólyag lézer-mikrosebészeti eltávolításának elvi lehetőségével. Mivel Kaposvárott a Pannon Agrártudományi Egyetem kaposvári karának elôdjével már 1979-ben állatkísérletes lehetőséget teremtett meg a „Kaposi Mór” Megyei Kórház, az új mûtéti eljárás kísérletes vizsgálatához minden feltétel biztosítva volt. 1990-ben emberen a világon elsôként két centiméteres hasfali metszésbôl végeztünk köves epehólyag eltávolítást. E mûtét azonban idôigényesebb, műszerezettségesebb ugyan a laparoskopos (optikával ellátott hasüregtükrözô eszköz) epehólyag eltávolításhoz szükséges eszközöknél, de drágább a hagyományos műszerkészletnél, valamint kissé statikus módszer. Sebészeti gyakorlatom során ezen alapötletet továbbfejlesztve és egyszerűsítve dolgoztam ki a jelenleg leggyakrabban alkalmazott és olcsóbb módszereket, azaz a mikro-hasmetzésbôl (2-3, esetleg négy centiméter), és a modern mini-hasmetzésbôl (4-6 centiméter hosszú) végzett epehólyag eltávolítás,

illetve epevezetékő eltávolítás módszerét.

Szerk.: — Hazánkban, ha jól tudom, egyedül Ön végez ilyen típusú műtéteket Kaposvárott. A magyar sebészeknek van—e módjuk közelebbről, s akár a gyakorlatban is megismerkedniük az Ön munkájával?

R.I.: — Ma már szerencsére hazánkban is megnőtt az érdeklődés e műtéti módszer iránt. Számosan jártak kórházunkban és tanulmányozták a módszert. Sajnos a műszerek gyártása még nem indulhatott meg. Ennek ellenére tudomásom szerint hazánkban négy-öt sebészeti osztályon végeznek már valamivel nagyobb, de a hagyományos epehólyag eltávolításhoz viszonyítva lényegesebb kisebb behatolással műtétet. Természetesen készséggel adom át a tapasztalataimat az e módszer iránt érdeklődő sebészeknek.

Szerk.: Ismerve az újjal szembeni hagyományos ellenállást, mennyire „gáncsoskodnak” ezen új eljárás ellen?

R.I.: Minden új eljárás bevezetése és alkalmazása ellenállásba ütközik. A „gáncsoskodás” nem minden esetben rosszindulat vagy irigység eredménye. A megszokott és jól bevált, begyakorolt módszertől nehezen válik meg a sebész. Azonban a fejlődés követelményei előbb—utóbb rákényszerítik a sebészeket az újabb módszerek elsajátítására.

Szerk.: — Van-e olyan kizáró ok, amikor nem javallott ez a műtéti eljárás?

R.I.: — A kizáró ok a beteg és az epehólyag állapotától függően változik. Azon esetekben, amikor az epekőbetegség és szövődményei nagyobb veszélyt jelentenek a betegre nézve műtét elhagyásával, a műtétet el kell és el lehet végezni. E módszer előnye, hogy gerincvelői és helyi érzéstelelésben is alkalmazható.

Szerk.: — Kérem beszéljen az eddigi tapasztalatokról és eredményekről.

R.I.: — E sorok írásakor már több mint ötszáz műtét tapasztalataival a hátam mögött megalapozottan állíthatom, hogy mind a hagyományos mind pedig a laparoszkópos epehólyag eltávolítással szemben olyan sebészeti gazdasági előnyökkel jár, amelynek elterjedése különösen gazdaságilag elmaradott országokban kockázat nélkül megjósolható. A különböző országokból máris nagy érdeklődés mutatkozik.

Szerettem volna, ha a műtéti szettet hazánkban sikerül gyártani és forgalomba hozni. A három év alatt összegyűlt ezirányú tapasztalataim azonban azt sugallják, hogy a módszer gyors elterjesztésének „álmáról”, fájdalom, de le kell mondanom.

Befejezésül szeretnék köszönetet mondani dr. Rozsos István főorvos úrnak, hogy készséggel állt lapunk rendelkezésére. Szakmai tudása és embersége garancia lehet a beteg ember biztos gyógyulására.

Farkashalmi Gyula: Hiányod

*Mint anyjától elválasztott gyerek,
minden zugolyban téged sejtelek.
A tárgyakon finom kezed nyoma:
téged dicsérő szép harmónia.*

*Ha eljön majd a tompa fényű éj,
kezem kezed szorítja, hogy ne félj.
Átnyúlok én a távolság felett
és nagy bajodban ott leszek veled.*

*Érted kiált minden sarok,
a szőnyegek, a bútorok.
Csak téged vár a napsugár,
a lombos águ karcsu nyár.*

*A csend befon. Magam vagyok,
de szám egy vallomást dadog...!*

Hutzler Gyula sorstársunk halálának évfordulójára

Hutzler Gyula, a Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége Fejér megyei Szervezetének elnöke a múlt évben 67. életévében hosszantartó súlyos betegség következtében hunyt el.

Székesfehérvárott született 1925. augusztus 25-én. Édesapja vaskereskedőként dolgozott, édesanyja pedig mint háztartásbeli a család odaadó támaszát jelentette. Iskoláit Székesfehérváron végezte. A négy polgári osztály elvégzése után megszerezte a vaskereskedői segédlevelet. Ezt követően először édesapja mellett dolgozott, majd pedig az államosítás után a Kereskedelmi Vállalat kerékpár és vasedény üzletében. Munkájával mind főnökei, mind pedig a vevők elégedettek voltak.

A háborúban leventeként vett részt és hadifogságba került, ahonnan szerencsésen hazatért. Ifjú korában kerékpározott.

1948-ban kötött házasságot és három gyermeket nevelt fel. Hét unoka büszke nagypapájának vallhatta magát.

1969-ben látása romlása következtében rokkantnyugdíjas lett. Később látását teljesen elveszítette. A fejér megyei szervezetnek megalakulása óta tagja volt, majd több mint 20 éven át elnöke. Erejét nem kímélve tevékenykedett a vak emberek problémáinak megoldásáért, életük könnyítéséért.

Székesfehérvárott a Sóstói temetőben helyezték örök nyugalomra tavaly májusban nagy részvétellel.

Tevékenységeért több elismerésben részesült. Halála után a MGVOSZ Országos Elnöksége a Louis Braille Emlékérem ezüst fokozatával tüntette ki.

Emlékét megőrizzük és halálának évfordulóján tisztelettel és szeretettel gondolunk rá.

H I R D E T É S E K

Eladó egy jó állapotban lévő, pelenkázó nélküli, fehér kiságy. Érdeklődni lehet munkanapokon, 8-16 óra között a 121-0440-es telefonszámon.

Eladó egy Yamaha PSR-36-os szintetizátor állvánnyal és adapterrel együtt. Irányár: 40 ezer forint. Érdeklődni lehet munkanapokon 8-12 óra között a 118-3898-as telefonszámon.

Elcserélném a XI. kerületben lévő 70 négyzetméteres, összkomfortos, telefonos lakásomat egy másfél szobás, telefonosra szintén a XI. kerületben. A leveleket „Panoráma” jeligré a szerkesztőségbe kérem.

A vakügyben dolgozó szociális munkás (egészségügyi, pedagógiai gyakorlattal) vak és gyengénlátó, valamint halmozottan sérült gyerekek (3-14 év kor között) felügyeletét vállalja délután, este és hétvégeken. Érdeklődni a MGVYOSZ Információs Szolgálatánál (tel: 121-0440/109-es mellék, Budapest 1146 Hermina u. 47.).

35 éves vak, cukorbeteg független nő keresi korban hozzáillő, nyugodt, kiegyensúlyozott életre vágyó vidéken vagy Erdélyben élő, független látássérült férfi ismeretségét barátság, esetleg később házasság céljából. A leveleket a szerkesztőség címére, „Frézia” jeligré kéri.

33 éves angol fiatalember szeptemberi magyarországi üdülése alatt megismerkedne gyengénlátó magyar lányokkal. Esetleg segít az angol nyelvtanulásban. Érdeklődni lehet munkaidőben a 269-4393-as telefonszámon.

Mindenhol kerestelek, de eddig még nem talákoztunk. Keresek egy olyan őszinte, komoly, nem dohányzó, gyengénlátó lányt, aki hűséges társam tudna lenni az életben. Én 29 éves, pécsi, szemüveges srác vagyok.

A leveleket a szerkesztőségbe kérem „Szeretet mindenek felett” jeligré.

23 éves, 178 cm magas, 70 kilogramm testsúlyú, érettségizett, vak fiatalember társaság hiányában megismerkedne korban hozzáillő, budapesti gyengénlátó lánnyal. A leveleket a szerkesztőség címére kéri pontvagy síkírásban „Szeretnék megtalálni” jeligré.

55 éves, 167 cm magas, barnahajú nem látó férfi vagyok. Keresem egy korban hozzámillő hölgy ismeretségét élettársi kapcsolat vagy házasság céljából. A leveleket „Várlak” jeligré a szerkesztőségbe kérem.

21 éves, érettségizett, budapesti gyengénlátó fiatalember vagyok. Kedvelem a klasszikus zenét, a szépirodalmat és szeretek színházba járni. Megismerkednék hasonló beállítottságú nem látó vagy gyengénlátó lánnyal 26 éves korig. A bemutatkozó leveleket síkírásba, vagy kazettán várom a szerkesztőség címére „Befejezetlen szimfónia” jeligré. Bízom egy tartós, őszinte kapcsolatban.

Figyelem!

Felhívjuk tagtársaink figyelmét, hogy július 1-jétől augusztus 1-jéig az árueladás szünetel. Ez idő alatt a fehér botok kiadása folyamatos!

PROXERV az ön partnere !
Informatikai, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.
☎ Budapest, 1052 V. Fehérhajó u. 2. ☎ 1-374-255

Számítástechnikai tanácsadás, rendszerfejlesztés

TITKÁR iroda automatizálási rendszer

- ☞ Partner nyilvántartás és céginformáció
- ☞ Lekérdezések
- ☞ Levezetés hat nyelven, szövegszerkesztővel
- ☞ Ki- és bejövő iratok iktatása
- ☞ Határidő nyilvántartás, időpont egyeztetés
- ☞ Feljegyzések kezelése
- ☞ Közvetlen telefax küldés és fogadás

Oktatás

- ☞ Alapfokú számítástechnikai ismeretek
- ☞ PC számítógép kezelés
- ☞ WORD szövegszerkesztő

Műszaki szolgáltatások

- ☞ Számítógépek és hálózatok telepítése
- ☞ Számítástechnikai eszközök javítása
- ☞ Szervíz

Komplex kereskedelmi rendszer

Export és belkereskedelmi modul

- ☞ Ajánlatok, engedélyek, kötések és a lebonyolítás kezelése
- ☞ VÁM 91
- ☞ Ügyletkövetés
- ☞ Teljeskörű gépi okmányolás
- ☞ Telefax kapcsolat

Import modul

- ☞ Megrendelések, ajánlatok, engedélyek, kötések és a lebonyolítás kezelése
- ☞ VÁM 91
- ☞ Ügylet követés
- ☞ Teljeskörű gépi okmányolás
- ☞ Telefax kapcsolat

Főkönyvi és folyószámla rendszer

- ☞ Analitikus és főkönyvi nyilvántartás
- ☞ Széleskörű lekérdezési lehetőséggel
- ☞ Állományszintű kapcsolat a kereskedelmi rendszerekkel

*Rendszereink egymással kapcsolhatók, modulonként is megvásárolhatók
Számítástechnikai segédanyag kereskedelem*

